

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 28—
za ostalo inozemstvo . . . " 35—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24—
za en mesec . . . " 2—
v upravi prejema: mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7—
za Nemčijo celoletno . . . " 9—
za ostalo inozemstvo . . . " 12—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvarila (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petstvarila po 18 vin.

Poslano:

enostolpna petstvarila po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne brailnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Mi smo tudi še tukaj.

Star avstrijski greh je polovičarstvo. Ta greh podeduje vsaka avstrijska vlada od svoje prednice in se ga ne more iznebiti. Vsaki temeljiti rešitvi na dnevnem redu stoječih problemov skušamo se, rekel bi, za vsako ceno izogniti, mesto da bi vse sile napeli za temeljito rešitev. Že eno celo človeško generacijo stoji naša notranja politika v znamenju češko-nemških pravnih pogajanj. Pred več kot 20 leti je bila sprava že skoraj gotova, pa je vendar še potem padla cela vrsta ministrstev ob tem vprašanju. V teku zadnjih treh let vršila sta se dva nova pravna poizkusa, ki pa sta se oba prav v zadnjem trenutku izjalovila. Sprave ni mogoče perfekcionirati, kljub temu, da Čehe in Nemce loči samo še »papirnata stena«, ker nihče nima poguma te papirnatost stene predreti.

Češko-nemški pravni poizkusi so za vsakega mislečega politika doprinesli dokaz, da ljudski zastopniki sami nikdar ne bodo prišli skupaj brez intenzivnega posredovanja tretjega faktorja, kateri bi jih nekako skupaj prisilil. Na ta način, kakor so se sprave pogajanja doslej vodila, se vzgaja samo radikalizem neodgovornih elementov, ki vse razbijajo, ne da bi se sami potrudili kaj boljšega narediti.

Iz tega dejstva sledi pred vsem, da mora pravna pogajanja vlada vzeti v lastno režijo. Čemu pa jo sploh imamo?

Dosedanji negativni uspeh pravnih pogajanj na Češkem pa je dalje doprinesel tudi dokaz, da tisti nimajo prav, ki hočejo tudi na tem polju ravnati po starem avstrijskem načelu: divide et impera, dokaz, da se parcijalne narodne sprave po posameznih kronovinah ne dajo doseči. Vzrok temu, na prvi pogled presenetljivemu dejstvu je iskati na psihološkem polju.

Nemci tvorijo v kraljevini Češki minoriteto. Kljub temu pa se ne pogajajo samo za najabsolutnejšo ravnopravnost s češko majoriteto, ampak stremijo pravzaprav za neke vrste nadvlado. Vsekako pa na najslavesnejši način odklanjajo vsakrati privilegij češke majoritete.

Diametralno nasprotno stališče pa zavzemajo Nemci tam, kjer so sami v večini, kakor v Šleziji in na Dunaju proti Čehom, na Tirolskem proti Lahom, na Koroškem in Štajerskem proti Slovencem. Tu zahtevajo zase kot večino povsem privile-

girano stališče, nočejo o pariteti ničesar slišati in nenemskim manjšinam niti sence ravnopravnosti ne priznavajo, kar jih pa zopet ne ženira, da za svoje razkrojene miniaturo-minoritete na Kranjskem, v Trstu, v Gorici, Galiciji itd. zopet popolno ravnopravnost zahtevajo in dostikrat še več.

Pa tudi vsi ostali avstrijski narodi so razbiti v večine in manjšine po posameznih kronovinah. Čehi, ki so v kraljevini Češki v pretežni večini, tvorijo v Šleziji in na Nižjem Avstrijskem samo minoritete; Lahji, ki se na Tirolskem kot minoriteta pritožujejo zoper Nemce, imajo sami v Trstu, Istri in Gorici politično premoč; mi Slovenci s svojo 95odstotno majoriteto na Kranjskem, imamo svoje minoritete zlasti na Štajerskem, Koroškem, v Trstu, in tudi hrvaški večini v Dalmaciji stoji nasproti hrvaška politična manjšina v Istri. Še Poljaki imajo svoje manjšine. Edini Rusini ne tvorijo v nobeni kronovini večine.

Tako je po čudni konfiguraciji avstrijskih kronovin preskrbljeno, da ima (izvzemši Rusine) vsak narod svoje večine in svoje manjšine. To bi se moralo pametno izrabi. Tu imamo paralelogram narodnih sil, ki je v stanu vzdržati v državi ravnotežje med narodi in ustvariti med njimi taka razmerja, ki bi vsem narodom omogočila kolikortoliko znosno eksistenco.

Zdi se mi, da bi se to dalo lažje doseči, kakor si marsikdo misli. Treba bi bilo le resnično dobre volje, absolutne objektivnosti in krepke roke ob vladnem krmilu.

Kajti kaj je naravnost, kakor da se naredi mir na celi črti, kakor se dejansko tudi boj vrši na celi fronti. Sprava med Nemci, Slovani in Lahji, sprava med Slovani in Lahji, sprava Slovanov med seboj (Poljakov in Rusinov) — edino po tej poti je mogoče doseči pravne rezultate, ki bi vse enakomerno zadovoljili. Da bi se pri takih pravnih pogajanjih polje pogajanj razširilo, bi naših državljanov ne smelo strašiti, kajti dosedanja pravna poizkusi se niso izjalovili zaradi prevelike teritorialne obsežnosti, ampak zaradi tega, ker jim je manjkala prava etična podlaga.

Vsi avstrijski narodi so za popolno enakopravnost zreli in jo tudi z vso silo zahtevajo. Boji med njimi so kulturni boji in se vrše med posameznimi narodi kot celotami. Jasno je, da mora vsak poizkus, od narodnih celot odtrgane ude med seboj poravnati, dočim ostali udje vodijo naprej med seboj boj na življenje in smrt, za splo-

šni efekt ostati a priori brezpomemben, tudi če bi se posrečil. Spraviti je treba narode v celoti med seboj! Da bi se pa morala taka sprava na celi črti vršiti le po enem in istem načelu, o tem zopet ne more biti dvoma, temmanj ker je to načelo, namreč načelo ravnopravnosti, že zdavnaj v ustavi ugotovljeno in bi bilo tudi v enakem interesu vseh pogajajočih se narodov. Pri takih pravnih pogajanjih med celimi narodi se bo vsak narod premislil, kaj bo zahteval tam, kjer je sam v večini, ker se bo moral bati, da se bo njemu z isto mero vračalo tam, kjer je on sam v manjšini. Tudi bi se odprlo široko polje za sklepanje življenjajazmožnih kompromisov. Vsako brutaliziranje bi bilo izključeno. Nemci bi se premislili od Čehov v kraljevini Češki več zahtevati, kakor bi bili sami pripravljeni dati Čehom v Šleziji in na Dunaju, Lahom na Tirolskem in Slovencem na Štajerskem in Koroškem. In tudi Čehi v kraljevini Češki bi svoje zahteve morali tako uravnati, da bi tudi njihovi rojaki v Šleziji in na Nižjem Avstrijskem ne bili prikrajšani. Lahji bi na Tirolskem ne mogli več zahtevati, kakor bi bili sami pripravljeni v Trstu in Istri Slovanom koncedirati. Tudi Slovenci na Koroškem in Štajerskem ne bi mogli več zahtevati, kakor zahtevajo Nemci kot manjšina na Kranjskem, v Trstu, na Češkem in Moravskem. Ako bi se Nemci temu načelu narodne sprave upirali, bi bilo dokazano, da jim do sprave ni nič, in da je vse njihovo vpitje o protežiranju Slovanov in zatiranju Nemcev goli humbug, za katerim se ne skriva drugega nego neukrotljiva gospodoželjnost. S tem bi bilo pa tudi dokazano, da jim manjka pravega avstrijskega patriotizma in da niso edini državo ohranjujoč, ampak edini državo razdirajoč element v tej poovici monarhije. Iz ozirov na lastno korist glede na daljni razvoj ment v tej polovici monarhije. Iz ozirov na dinastijo bi se Nemci desetkrat premislili, predno bi vstop v taka pravna pogajanja aprioristično odklonili, in če bi jih odklonili, bi se ne smeli pritoževati, ako bi se red v smislu ravnopravnosti na celi črti napravil preko njih. Red se pa mora narediti, ali tako ali pa drugače! In sicer ne samo na Češkem, ampak tudi pri nas!

Razume se, da je taka pravna pogajanja voditi poklicana samo centralna vlada, in sicer samo kabinet, v katerem bi bili po svojih zaupnikih zastopani vsi pri-

zadeti narodi; resortna ministrstva naj bi bila v rokah nepolitičnih strokovnjakov. Tako sestavljeno pravno ministrstvo moralo bi svoje delo pričeti takoj in je brez nepotrebnega odlaganja nadaljevati in dokončati.

Če bi se ne dosegel sporazum, nadomestil naj bi ga oktroa, ki pa bi bil za vse prizadete narode in dežele na celi črti enak. Potem bi se ne mogel noben pritoževati, ali pa vsi jednako. Tak oktroa tudi ne bi bil posebno nevar, ker vsak prizadetih narodov, kakor že zgoraj dokazano, po nekaterih deželah tvori večino, po drugih zopet manjšino. Majoritetam bi se sicer ne izpolnile vse njihove pretirane aspiracije, zato bi bile minoritete tembolj zadovoljne. In ker se sedanji narodni boji bijejo v prvi vrsti ravno za minoritete in zoper minoritete, bi bila največja ovira daljnega mirnega razvoja odstranjena. Tako bi bil zopet vpostavljen paralelogram narodnih sil — kar je v bistvu istovetno za rešitvijo notranjepolitičnega problema avstrijskega.

Rešitelj domovine bi se smel imenovati oni veliki državnik, ki bi imel pogum, s krepko roko ta načrt izvršiti.

Sijajna zmaga dunajskih krščanskih socialcev.

V Leopoldstadtu na Dunaju (II. okraj) je bil ob večerajšnjih ožjih volitvah, dne 14. oktobra, izvoljen krščanskosocialni kandidat dr. Mataja, ki je dobil 9015 glasov, socialni demokrat Eldersch je propadel. Dobil je 8455 glasov. Volivcev je bilo 19.717; volilo jih je 18.075; praznih glasovnic 527; neveljavnih 62 glasov; veljavnih glasovnic so volivci oddali 17.470.

Volitve so bile zelo burne. Policija je okraj z velikimi silami zasedla, da prepreči izgrede. Tvorice in delavnice v okraju večinoma počivajo. Krščanskosocialni agitacijski aparat izbornu deluje; a tudi socialni demokrati so odposlali v volivni boj svoje najspretnейše agitatorje. Agitatorji obeh strank se večkrat spopadejo. Socialni demokrati terorizirajo, kar morejo in ranijo na glavi krščanskosocialnega agitatorja Lampeta tako, da ga morajo v bolnišnico prepeljati. Policija aretira nad 20 oseb; socialnodemokratski poslanec Sever pusti nekaj krščanskosocialnih agitatorjev aretirati; tudi socialnodemokratski poslanec Skaret pusti nekega krščanskosocialnega železničarja aretirati.

da govoriti in agitirati, to so zelo različne reči.

»Pomiril si me, Tadej...»

»Kar govori pred očetom, je neumnost, škoda ušes, a vi ste se tako prestrašili,« se je nasmehnil veselo, »no, zdaj pa moram iti, kmalu bo zahod.«

»Toda k večerji se vrni na vsak način.«

»Spet z Moskali?« se je nasmehnil. »Ne... ne... toda kaj naj rečem očetu, njemu?«

»Da sem odjahal na pristavo Lipki.«

»Toda tam si bil ravnokar, oče ne bo verjel.«

»Poslala me je tja mama radi mase in konec.«

»Pojdi, pojdi, takoj... toda vrni se kmalu, ne bom zaspala, dokler se ne vrneš.«

Sedel je na zlatogrivega konja in okrožil Namete, da bi prišel na stransko, poljsko pot, potem pa se izognil dolnji in gornji Tesni, da bi prišel na Pogonj.

Dan je bil soparen, jasen in solnce, ki se je nagibalo k zahodu, je pošljalo še vroče žarke, a samo lahni veter, ki je vel od gozdov in vod, je hladil spotene delavce na polju.

(Dalje.)

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Gružec, poslovenil dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

»Gotovo je govoril o kom drugem, Jan,« je odvrnila in se trudila, da bi bila mirna, »ti niti ne razumeš, kaj je propaganda, a ponavljaj in prisluškuješ.«

»Glavar je govoril glasno, nisem prisluškoval... o propagandi pa vsak kmet, vsak stražnik, govori in razume.«

»Dobro toraj... ne ponavljaj tega pred drugimi... prosim te, Jan.«

»Jasna gospa, saj vendar vem in radi tega sem povedal.«

»Dobro... dobro.«

V sobi je našla sina, ki se je pripravljal na odhod:

»Kam pa ti, Tadej?«

»Jahal bom na izprehod, ne morem videti tega Moskala.«

»Spet na Pogonj,« je vzdihnila.

»Ali zdaj že tudi mama nasprotuje?« je vprašal z odsevom žalosti.

»Sedi, Tadej, imam nekaj povedati.«

»Poslušam,« sedel je na stol nasproti materi, ki je sedla v naslonjač.

»Najprej kar zadeva Zvelevičevo... si opazil, da ni oče povedal danes o nji nič ostrega, trpkega, to pomeni že znatni napredek, kaj bi ga dražil s temi obiski?«

»Zdi se mi, da se mama moti. Ta vzdržnost očeta v družbi Moskala je bila naravna in potrebna... kar pa zadeva moje obiske, oče zanje ne ve ali noče vedeti, torej ga tudi ne morejo dražiti.«

»Veruj mi, Tadej, da ve, in je tožil čez tebe, komaj sem ga preprosila, da se ni dotaknil te zadeve... sicer pa ti je znano moje mnenje, Zvelevičevi ne sovražim, toda vem dobro, da je ona prva razžalila tvojega očeta in da je on po pravici ne mara.«

»Ona je, mama, storila odkritosrčno in odprto, kakor ji je narekovalo prepričanje, za katero so ona, njen mož in sin trpeli in poslednja dva tudi umrli.«

»Ah, ti goniš vedno svojo,« in nagubaničla je obrvi, »oče je in je bil prepričan, da je bolje za nas živeti v miru z Moskali in jih ne dražiti, ker ne opravimo nič.«

»In on je opravil jako veliko,« se je nasmehnil zaničljivo, »mora ž njimi piti in izgubljati pri kartah.«

»Sinu se ne spodobi, da bi kritiziral očeta. prosim te torej, da prenehaš...«

»Dobro, mama.«

»Ah, Tadej, kake skrbi mi delaš.«

»S čim, moja mama?« je vprašal z ginjenim glasom.

»S tvojim današnjim obnašanjem. Čemu to zbadanje, ti dvorezni izrazi, preziranje in to takega psa, ki ti zamore škodovati.«

»Ah, kaj mi more?« se je nasmehnil, »sem pravomislno, hodim na vseučilišče, niso me še izgnali, imam spričevalo lepega zadržanja.«

»Tadej, ne šali se... on te sumniči, da delaš propagando, da nagovarjaš kmete... morda je to res? Tadej, ako bi se tebi kaj zgodilo, bi jaz ne preživela.«

»Toda, draga mama,« poljubil ji je roko, »nikdar se mi ni sanjalo o kakšni propagandi... on samo straši očeta, da bi dobil več denarja.«

»Ah, ako bi bilo to res,« je vzdihnila, »tako se bojim zate... cele noči ne spim... Tadej, ne hodi po vasi, to v resnici vzbuja sum zoper tebe... a zdaj so se spet zgani ti uporniki, pa se ti menda ne mešaš med nje?«

»Na mojo besedo, mama, da so križ postaviti sami in niso zaupali nikomur razen svojim.«

»Torej si poskušal?« ga je prijala za besedo.

»Govoril sem ž njimi, ne tajim, to-

Socialni demokrati razgrajajo, ko izvejo, da je rdečkarija pogorela.

Nasproti Buschovega cirkusa v Praturu, m sicer v Jaroschauerjevi pivopivnici čakajo socialni demokrati na poročilo, kako da so volitve izpadle. Propadli socialnodemokratski kandidat Eldersch in rdeči dunajski svetnik Emerlin naznanita sodrugom, da je bil krščanski socialce dr. Mataja izvoljen. Eldersch in Emerling hujskata sodruga, češ, da so krščanski socialci pri volitvi varali in da so zato socialni demokrati podlegli. Razburjeni zapuščajo socialni demokrati goštilno. Socialni demokrati prično metati vrčke na vozove električne poulične železnice in razbijajo devet šip. Ranjen ni bil nihče. Policisti na konjih prijezde in aretirajo razbijače. Rdeči občinski svetnik Emerling posreduje, da se policija na konjih umakne; a ker prično socialni demokrati zopet dejansko napadati, nastopi zopet policija na konjih in izprazni cesto. Socialisti prično kričati: »K mestni hiši!« Množica se prične pomikati, da sledi geslu. Položaj je v tem trenutku kritičen. Policisti na konjih slede množici, kakor tudi drugi policisti. Tudi na Praterstraš razbijajo rdečkariji tri šipe na nekem tramvajskem vozu. Pred hišo št. 317 na Praterstraš dvignejo poslanca Winarskega na ramo. Winarsky pozove množico, da naj se razide in poda domov ter hrani svoje sile za poznejše čase. Del množice se razkropi, ostali pa korakajo naprej proti Ferdinandovemu mostu. A ker so vsi mostovi po policiji močno zasedeni, more le malo ljudi čez. V tem trenutku prikoraka po Taborstraš skupina krščanskih socialcev, ki jo tudi policisti spremljajo. Krščanski socialci prično klicati živio dr. Mataja, kar socialne demokrate strašno draži. Položaj je kritičen, a policija je z močnim kordonom ločila oba tabora. Razburjenje se je kmalu poglobilo in zvečer je bilo na Dunaju že mirno.

× × ×

Dne 8. t. m. so se vršile na Dunaju v Leopoldstadtu nadomestne državnozbornske volitve in včeraj, dne 14. t. m., ožje volitve. Kakor znano, so 6. dunajski državnozbornski volilni okraj priborili v juniju 1911 socialni demokrati z židovsko liberalno pomočjo in izvolili kot poslanca Schuhmeierja. Izida nadomestnih volitev se je torej od vseh strani pričakovalo z napetostjo. Kot resni nasprotniki so prišli v poštev le krščanski socialci s svojim kandidatom mestnim svetnikom dr. Matajo in socialni demokrati s kandidatom Elderschem. Dne 8. oktobra so krščanski socialci dobili 400 glasov več kot leta 1911, med tem ko so dobili socialni demokrati 1640 glasov manj kot pred dvema letoma. Za socialno demokracijo pomenja to izgubo 21 odstotkov. Med tem ko je socialna demokracija padla od 7574 glasov v letu 1911 na 5934 letos, je število krščansko socialnih glasov naraslo od 7366 na 7761. Socialno demokratski kandidat je torej v okraju, ki je bil doslej socialno demokratski, dobil 1827 glasov manj kot krščanski socialce. Moralna zmaga je bila torej že dne 8. t. m. na strani krščanskih socialcev, zlasti ako se pomisli, da izkazuje Leopoldstadt tudi največ judovskih volilcev in da so vsi nasprotniki krščanskih socialcev že mesece hujskali z lažmi in obrekovanji proti krščanskim socialcem. — Kljub naravnost brezprimernemu terorizmu na socialno demokratski strani, kljub židovski svobodomiselni pomoči se je pri ožji volitvi dne 14. t. m. moralna zmaga krščanskih socialcev spremenila v resnico. Ta zmaga je imenitna važnosti, ker označuje dunajske volitve leta 1911 le kot slučajno dobro uspele za socialne demokrate in ker kaže, da krščanski socialci zopet napredujejo in socialni demokrati nazadujejo. Z 9015 proti 8455 glasovom je priboril krščanski socialce dr. Mataja s socialnim demokratom dr. Elderschem bivši Schuhmeierjev mandat. Ta ožja volitev je še jasnejše pokazala napredek krščanskih socialcev kot prva. Krščansko socialna agitacija je bila to pot izborna. Zmaga v Leopoldstadtu je dobro znamenje za bodoče nižjeavstrijske volitve, ki se bodo vršile prihodnje leto. Krščanska socialna stranka gre zopet na vsej črti naprej, socialna demokracija in svobodomiselstvo, na katero se opira, pa se pričinja boriti za svojo eksistenco. To je tudi ves pomen zadnjih dunajskih volitev.

Strašen požar v Jami.

900 rudarjev zasutih, 150 mrličev dozdaj iz jame spravljenih.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

London, 15. oktobra 1913.

Iz Cardiffa na Južnem walesu, kjer se nahaja eden naivnejših rudnikov

na Angleškem, je došlo včeraj v London poročilo o strašni nesreči. V rudniku so se vneli plini in so s strašnim pokom eksplodirali. Zasutih je 900 rudarjev! Nesreča je bila še strašnejša in rešitev zelo otežkočena, ker je eksplozija razdejala tudi vse aparate, s katerimi se rudarji v jami in iz jame vozijo. Rešilno delo so morali zato podvzeti iz stranskih rogov. Poroča se, da je bilo zasutih nad 900 rudarjev, med njimi so jih 327 žive rešili, 150 so jih pa spravili mrtve na svitlo. Reveži so bili strašno razmesarjeni. Točnih poročil še ni, kar je ob taki nesreči umevno. Eno poročilo trdi, da je bilo ubitih 200, neko drugo pa, da je bilo celo 500 rudarjev ubitih.

Plini so se vneli v rovu »Universal«. Angleški rudniki so doslej le malo enakih nesreč doživeli, kakršna je sedanja. V cardifskem rudniku so se vneli plini leta 1901. Takrat je bilo sežganih in ubitih 83 rudarjev.

Kako se je nesreča zgodila.

Plini so se vneli kmalu po 7. uri zvečer. Nekoliko prej se je peljalo v rov 700 rudarjev, po nekem drugem poročilu pa 900. Strašen pok, hujši kot grom, pretrese rudnik! Rudarji mislijo, da je potres. Predstaviti si je grozo mogoče, če se ve, da eksplozija poruši strojno hišo kakor da je iz papirja. Kosi strojne hiše padajo na vse strani. Nekemu možu, ki precej daleč od hiše stoji, odtrga kos železa glavo. Z rešilnimi deli prično takoj po eksploziji. Ne oziirajo se srčni rešitelji na dim, ki se jim v rovi vali nasproti. Eksplozija je povzročila požar v jami. Do opoldneva spravijo pogumni rešitelji iz rova na sonce 327 živih mož. Usoda ostalih še ni znana in so zanje v velikih skrbih. Rešenci pripovedujejo, da so njih tovariši pred požarom v oddaljene rove bežali. Boje se, da jim odreže plamen pot, da se rešijo.

Na tisoče ljudi oblega vhode v jamo. Žene in otroci milo plakajo; vse je ginjeno, ko vidijo bedo tistih, ki ne znajo, če njih očetje še žive ...

Policija in ognjegasci izpraznijo prostor pred vhomom v jamo, da je mogoče rešilno delo nadaljevati.

150 mrličev prineso iz jame.

Ko rešitelji prodrejo do kraja nesreče, zadenejo na prve mrtve žrtve svojega poklica. Strašno! Do opoldneva prineso okoli 150 mrličev iz jame. Grozno so razmesarjeni. Ljudi je eksplozija vrgla do vrha rova! Veliko mrličem so odtrgani udje: roke, noge! Veliko so jih strupeni plini zadušili. 200 rudarjev še pogrešajo. Zdi se, da se v jami požar še širi.

Kaj je povzročilo nesrečo.

Rov Universal, kjer se je zgodila nesreča, je znan po zelo suhem premoğu, ki se zelo lahko vname in ki razvija pline. V rovu dela do 1500 rudarjev. Vsled eksplozije se je kamenje na daljavo več sto metrov podsolilo. Upravi svet rudnika sodi, da je nad 150 rudarjev ponesrečilo.

× × ×

Cardiff, 15. oktobra. Požar se z vspehom gasi in je upanje, da pridejo do zasutih delavcev, živih pa najbrže ne bodo nobenih našli. Treba je računati s 418 mrtvimi. Trupla, ki so jih do zdaj izvlekli iz jame, so strahovito razmesarjena in jih še niso mogli spoznati. Med mrtvimi se nahajajo cele družine od 5 do 7 glav. V celem okraju ni rodbine, ki ne bi bila izgubila kakega člana. Nočni sprevod z več sto krstami je napravil grozen vtis. Prebivalstvo ni spalo, ampak napolnjuje kraj nesreče. Ob 1. ponoči je ogenj nekoliko ponehal in so našli enega delavca živega. Trije zdravniki so se s kisikovimi baloni spustili nekoliko v jamo in ob 2. zjutraj našli 20 delavcev pred nekim lesenim odrom živih.

Povišanje rekrutnega konlingenta.

Število rekrutov se za 31.300 poviša. Obe deželni brambi enakovredni s skupno armado.

Casnikarski departement c. kr. ministrskega predstava je doposlal »Slovenca« sledeči članek: Ob zadnjih posvetovanjih vlad se je sklenilo sporazumno, da se poviša število rekrutov. Določilo se je, da se število rekrutov za armado, vojno mornarico in za obe deželni brambi skupno za 31.300 mož poviša. Skupna armada dobi od tega povišanja 16.500, vojna mornarica 1500, c. kr. deželna bramba 7300 in kraljevska ogrska deželna bramba 6000 mož. S tem povišanjem se omogočijo sledeče zelo nujne odredbe za izpopolnitev naše vojne sile. Nujno potrebno je, da se poviša mirovno stanje pehotnih stotnij, ki so ob meji nastanjene, ker njih

sedanja moč ne zadošča, kar se je ob zadnjih dogodkih pokazalo, da ne bo pri najmanjšem političnem zapletljaju zopet potrebno pod orožje pozvati neaktivno moštvo. Izjemno vpoklicanje pod orožje zadnje mesece je škodljivo tako posamezniku kakor državi v gospodarskem in v finančnem oziru in se moramo temu v bodoče, kolikor bo mogoče, izogniti. Povišanje števila rekrutov je pa tudi nadalje potrebno, da se sanira stanje oddelkov strojnih pušk, kavalarije, artiljerije, tehničnih čet in se deloma tudi pri artiljeriji in pri tehničnih četah ustanove novi oddelki. Živiljenjska potreba naše armade je že postala pomnožitev poljske artiljerije, ker razpolaga v vsaki pehotni diviziji Nemčija s 60 do 80, Francija z nad 72 in Rusija z nad 64 topovi.

Jasno je nadalje, da morata biti obe deželni brambi, ki imata isto nalogo kakor skupna armada, ravno tako za vojsko pripravljeni, kakor armada in morata biti zato ravnotako izurjeni. To je pa le mogoče, če sta v miru ravno tako močni, kakor armada. Enakovrednost se je zahtevala že pri prvem posvetovanju o zadnji brambni presnovi, a se iz raznih razlogov ni izvedla.

Vojna sila sosednih držav je tako napredovala, da se to prej ni moglo slutiti; naša armada bo pa dosegla, ko se reforme izvedejo, šele tisto mirovno stanje, ki se je medtem v inozemstvu že zopet povišalo. Danes je zato neobhodno potrebno, da se zviša stanje deželnoobrambovske pehote in da je popolnoma enaka armadi. Kakor je potrebno, da se hitro in v polnem obsegu izpopolni armada za vojno sposobnost, se je le morala glede na finančno sposobnost obeh držav izpeljava novega programa na več let razdeliti. Vojna uprava se je do skrajnosti omejila, kolikor more glede na zunanje politične razmere v interesu varnosti monarhije še zagovarjati. Pogajajo se še, kdaj da naj se predloge parlamentoma predlože.

Odgovori deželnega odbora dr. Lampela na različne interpelacije.

Interpelacija g. posl. Perharcu in tovarišev.

Zadeva: Uravnava reke Vipave — ali bo deželni odbor predlagal načrt zakona za to uravnava še v tem zasedanju; ako ne, iz katerih vzrokov se to ne bo zgodilo:

C. kr. okrajno glavarstvo v Postojni je izdalo na podlagi vodopravne obravnave razsodbo glede te obravnave meseca septembra 1911, proti razsodbi ni bilo vloženih ugovorov, pač pa se je morala vršiti v zmislu nekega določila te razsodbe še cenitev obeh vodnih naprav, ki izrabljata vodo reke Vipave za svoj obrat. To cenitev je izvršilo c. kr. okrajno glavarstvo v dneh 12. do 14. februarja 1912 ter je izdalo tozadevno razsodbo meseca julija 1912. Proti razsodbi, oziroma proti cenitvi so se pritožili posestniki vodnih naprav na c. kr. deželno vladu in po zavrnitvi pritožbe na c. kr. poljedelsko ministrstvo, ki pa pritožbi tudi ni ugodilo. S tem je administrativno postopanje glede te uravnave, v kolikor se ne tiče ustanovitve vodne zadruge, končano ter ni nič več zadržka, da se troškovnik uredi in podjetje financira. Troškovnik se bo čimprej uredil, — pri čemer bo tudi vpoštevati sedanje višje cene za posamezne delovne kategorije — ter se bo predložil potem projekt c. kr. poljedelskemu ministrstvu in c. kr. ministrstvu za javna dela zaradi odmere čim višjega državnega prispevka. Obravnave se pa bodo morale vršiti tudi z udeleženci, ki se bodo združili v ta namen v vodno zadruge. Deželni odbor bo po svoji moči te obravnave pospešil ter predložil tozadevni načrt zakona visoki zbornici v rešitev, ko bo pokrite troškowniki, ki ne bo zaostal mnogo pod poldrugim milijonom kron, končano. Iz navedenega je razvidno, zakaj da se načrt zakona za to sicer zelo nujno in potrebno uravnava v tem zasedanju ni mogel predložiti.

Interpelacija gg. poslancev Matjašiča, Dermastia in tovarišev z dne 2. oktobra t. l. do g. deželnega glavarja zaradi uravnave potoka Nerajčice v občini Dragatuš in interpelacija poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na g. deželnega glavarja glede poplavljanja dragatuškega dolža z dne 24. septembra t. l.:

Meseca decembra 1910 je občina Dragatuš vložila na deželni zbor petico za uravnava potokov Turnšica, Nerajčica in Lahinja. S sklepom 21. oktobra 1910 (d. o. št. 19.637/10) je deželni zbor prošnjo odstopil deželnemu odboru z naročilom, da odredi ogled teh potokov po tehniku in, ako dožene, oziroma osigura tudi prispevanje interesentov k pokritju stroškov, izdela v

to potrebni načrt. Zaradi pomanjkanja kulturno - tehničnega osebja deželni odbor temu naročilu dosedaj še ni mogel ustreči, vendar pa bo čimprej potrebno ukreniti, da bodo tudi kulturno-tehnična dela napredovala tako hitro, kakor druga gradbena dela.

Interpelacija g. poslanca Jarca in tovarišev na g. deželnega glavarja v zadevi črnomaljskega vodovoda:

Ojačenje črnomaljskega vodovoda potom zajetja dveh novih studencev na Blatniku se je izvršilo letošnjo pomlad. Po dovršitvi dela je mestno županstvo v Črnomlju (d. o. št. 15.520/13) naznailo, da zlasti v Črnomlju vodovod še vedno ne deluje redno. Z ozirom na to in ker prosi še cela vrsta vasi, da se jih priklupi črnomaljskemu vodovodu, bo deželni odbor odredil, da se ves vodovod temeljito preišče in dožene, kje tiči napaka. Z deli za razširjavo se pa ne more preje pričeti, dokler ni vprašanje obeh novih, sicer že zajetih studencev na Blatniku v vodopravnem oziru končno veljavno rešeno. Da do te rešitve se do danes ni prišlo, je vzrok konkurenčni projekt družbe Klemen-Ploj (Čujte!), ki je obenem s projektom deželnega odbora še vedno v obravnavi. V tem stadiju je sedaj zadeva za ojačenje črnomaljskega vodovoda. Družba Klemen-Ploj je tudi res svoje dozdnevne vodne pravice ponudila deželnemu odboru v nakup, in sicer je leta 1909 (d. o. št. 8480/09) zahtevala za studence na Blatniku in v Srednji Vasi 300.000 K (Čujte!) in pri prvi vodopravni obravnavi dne 15. in 16. julija 1909, potem ko je svoj načrt skrbila na oba studenca na Blatniku, ki sta sedaj že zajeta, za ojačenje črnomaljskega vodovoda, pa 40.000 K odkupnine (d. o. št. 14.905/09). Deželni odbor gleda zahtevane odkupnine ni imel povoda spuščati se v kake obravnave, ker je zadeva itak na instančnem potu v rešitvi. (Jarc: Vsak nas bo drl! — Dermastja: Črnomaljsce pa kvaril! — Mešklici dr. Tavčarja. — Deželni glavar zvoni.)

HRVAŠKI IZSELJENCI V INOMOSTU USTAVLJENI.

Inomost, 15. oktobra. Tu so ustavili in prijeli, najbrže na ukaz hrvaške vlade, več hrvaških izseljencev in uvedli proti njim preiskavo, češ, da so se hoteli odtegniti vojaški službi.

STRAŠNA OBDOLŽITEV, DA JE BL NA VOLTURNO IZVEDEEN NAPAD.

»New York Tribune« objavlja strašno obdolžitev, da so lastniki družbe Uranium prepričani, da je bil požar na Volturmo povzročen v zločinskem namenu z bombami v skladišču. Poslovodja družbe Urania objavlja izjavo, da je bila položena bomba, ker so se, preden je Volturmo odrinil na morje, mornarji z družbo sprili radi plač in je dobila družba več grozilnih pism. Brezžičen brzojav parnika »Großer Kurfürst« pa poroča, da je povzročila požar na Volturmo eksplozija na sprednjem delu ladje. Radi eksplozije je bilo takoj 50 mornarjev in potnikov mrtvih.

ROPARSKI NAPAD NA GOSTILNIČARJA, KI STRELJA NA NAPADALCE.

Kolin, 15. oktobra. V okolici Brühle pri Kolinu je napadlo več mladih zločincev nekega gostilničarja v njegovi gostilni, da ga oropajo. Gostilničar, srčen mož, pa pograbi puško in strelja na roparje. Enega roparja je pogumni gostilničar smrtno zadel, več jih je nevarno ranil.

CIGANA USMRILA KMETA.

Brumvik, 15. oktobra. Pri Neuhaldelebru so zaprli cigana Hermana Ebenderja, ki je s svojim starejšim bratom umoril pri Fuldi gozdarja Romannsa; starejši brat je ušel. Cigana sta pri nekem kmetu kopala krompir in se v pijanosti bahala, da sta gozdarja usmrtila.

16LETNI MORILEC.

Šomlec, 15. oktobra. 16letni Karel Seyfert je zadel svojo sestro, 22letno Kamilo, da ji je vzel malo vsoto denarja. Mrtvo sestro je spravil v kovčeg, ki ga je zvezal z vrmi in z žicami, nato je pa šel spat. Ko so ga drugo jutro starši vprašali, kje da je Kamila, je poglobnil. Ko so pozneje našli mrtvo Kamilo v kovčegu, so zasledovali morilca in ga čez nekaj ur na kolodvoru aretirali.

SPREVEDNIKA TIHOTAPCA.

Tešin, 15. oktobra. Detektivi so tu aretirali nadsprevednika Karbiceka in sprevednika Ipala Severno-zahodne železnice, ker sta vtihotapljala saharin.

Mohorjani! Ob sprejemu družbenih knjiž darujte po desetki »Slovenski Straži«!

Društva.

— **Odborova seja »Matice Sloven-
ske«** dne 9. oktobra 1913. G. predsednik
se obširne spominja dr. K. Glasera,
čigar znanstvena izobrazba in delav-
nost sta presegali poprečnost. Nadalje
javi, da se je pobrigal za literarno za-
puščino pisatelja Ogrinca. — Spo-
minska plošča Janezu Trdini se
bo razkrila prihodnje leto. — Topla za-
hvala se izreče g. odborniku šolskemu
svetniku Vilibaldu Zupančiču,
ki je bil odbornik iz leta 1878., a je
radi bolehnosti sedaj odložil odborni-
štvo. — Poškodbe na Matični hiši, ki
so nastale vsled regulacijskih del v
Ljubljani, se ocenijo. Določijo se kredit
za katalogiziranje Matične knjižnice. —
Poročilo o fondu za Bleiweisov spome-
nik se vzame na znanje. — Potrde se
nasveti in predlogi zemljevidnega odse-
ka. Matica bi morala vedeti, kaj je
glede krajevisja ukrenil deželni odbor
kranjski. Koncem tega meseca bo zad-
nje posvetovanje o sedanjih korektu-
rah zemljevida. — Matica je prejela
zopet nekaj vošnjakov korespon-
denca. Geografski opis Štajerske (Slov.
zemlja) prevzame g. prof. Veseljak.
— Publikacije za leto 1913. bodo ob-
širnejše nego zadnja leta ter izidejo v
novi umetniški opremi. — Neki bele-
tristični rokopisi se izroče v recenzijo.
Matica izda veliko poljudno pisano in
ilustrirano delo prirodoopisne vsebine
(v obliki vseučilišnih predavanj), ki
ga za Matico spiše univ. docent v Würz-
burgu dr. Boris Zarnik.

— **Vič. Nedeljska predstava žaloigre
»Garcia Moreno«**, katera se je vprizorila
na tukajšnjem odru, je, lahko rečemo, ena
izmed najboljših, kar smo jih videli na
odru do zdaj. Vsebinska igra je bogato na-
polnjena z verskimi motivi in primerna za
današnje čase, da jo priporočamo vsem
društvom, ki hočejo res kaj koristnega in
vzpodbudnega vprizoriti. Igralci so sko-
raj brez izjeme prav dobro pogodili svoje
vloge, da so želi občo pohvalo ter nas na-
polnili z zaupanjem, da smemo v letošnji
sezoni pričakovati tudi v bodoče mnogo
lepega užitka pri predstavah. Društveni
orkester je med odmori v razvedrilo ob-
činstva marljivo proizvajal lepe domače
komade.

Dnevne novice.

VOLITVE.

Izvršilni odbor S. L. S. je imel sejo
v ponedeljek. Konstituiral se je kot
osrednji volilni odbor in izre-
kel v permanenci.

V vseh volilnih zadevah se je ob-
račati po zaupnikih na tajništvo
S. L. S. v Ljubljani, Miklošiče-
va cesta št. 6.

Zbor zaupnikov S. L. S. se bo
vršil dne 5. novembra; do takrat
naj se zaupniki posameznih volilnih
okrajev po možnosti zedinijo glede kan-
didatov. Čas do volitev — prvi volilni
dan je že 1. december! — je kratek, te-
daj je hitro zedinjenje glede kandidatov
neobhodno potrebno. Vobče naj velja
načelo: Čim manj se spreminja
na dosedanjem stanju, tem
bolje je. Vsaka nova kandidatura
prinese, kakor uči skušnja, nove tež-
koče.

Gre se za odločilno bitko
z gnilim liberalizmom, ki ga
treba **popolnoma poraziti**. Napram te-
mu velikemu smotru treba zapostaviti
druge ozire.

Dosedanji poslanec kočevsko-rib-
niških kmečkih občin, g. Fr. Bartol,
ne kandidira več. Stvar zaupnikov
okraja je, da se zedinijo o njegovem
nasledniku.

**Z jutrišnjo številko se ustavi list
»Slovenec«** vsem p. n. naročnikom, ki
doslej niso obnovili naročnine. Kdor se
torej čuti prizadetega, naj znesek ne-
mudoma pošlje. Pošiljatev po nakazni-
ci traja eden, kvečjemu dva dni, po po-
ložnici pa 3 do 4 dni.

— **Občinski odbor v Ihanu** je v seji
dne 5. t. m. sklenil izreči deželnemu
glavarju dr. I. Šusteršiču popolno
zaupnico.

— **Občni zbor »Kmetske zveze«** v
Šmartnem pri Litiji bo v nedeljo, dne
19. oktobra po prvi sv. maši v Društve-
nem Domu. Na shodu bo poročal naš po-
slanec in deželni odbornik g. dr. Evgen
Lampe. Shod bo važen, ker bo na njem
poročal deželni odbornik o delovanju de-
želnega zbora; važen pa o zlasti zaradi
bližajočih se deželnozbornih volitev. Zato
može in fantje, vsi na shod!

— **Volilni imeniki za deželnozbor-
ske volitve.** Vlada je ukazala, da mo-
rajo biti volilni imeniki za deželno-
zbornske volitve sestavljeni do sobote,
2. novembra.

— **Liberalna nesramnost.** »Sloven-
ski Narod« pravi, da so oni gg. odborniki
»Slovenske Matice«, ki so protestirali
proti brezskrbnosti dr. Ilesiča, »izvoljeni po
napredni milosti in če jim kaj ni všeč, si
vendar lahko pomagajo«. — Opozarjamo
na to nesramnost vse naše somišljenike, ki
delajo tlako v odborih, kjer imajo liberalci
večino. Trpi se jih po milosti, dokler se
jih bo rabilo. Izjava »Slovenskega Na-
roda« je vendar dovolj jasna.

— **Poučni tečaj.** Št. Vid pri Vipavi:
V ponedeljek, dne 13. oktobra t. l. se je
vršil tu tečaj za razstreljevanje zemlje
pod vodstvom deželnega učitelja gosp.
Humeka. Tečaja se je udeležilo precej-
nje število kmetov, ki so jako paz-
ljivo sledili predavanju g. učitelja ter
praktičnemu poskusu. — Otvoril se je
ta dan tudi gospodinski tečaj za de-
kleta, kojega je priredil naš deželni
odbor. V tečaj je bilo sprejetih 22 de-
klet, katerega vodita dve gospodični
učiteljici.

— **Smrtna nesreča na železnici.**
Tržaški vlak je včeraj, dne 14. t. m.,
popoldne ob pol 1. uri povozil med pre-
dori pri Zgornjih Ležehah brzojavnega
uslužbenca Gubanca iz Št. Petra.
Bil je v službi ter se je ognil lokalne-
mu vlaku iz Št. Petra; v tem hipu je
pa pridrvel iz ovinka tržaški vlak, ga
zgrabil za nogo, mu jo zlomil ter ga
vrgel z vso silo ob skalovje. Gubanc je
obležal s popolnoma razbito glavo na
mestu mrtev. Bil je vesten in priljub-
ljen uslužbenec ter je bival v Št. Petru
še eno leto. Doma je iz Vodice na Go-
renjskem. Zapušča ženo in troje ne-
preskrbljenih otrok.

— **Smrtna kosa.** Na Glincah št. 7 je
sinoči umrl trgovec Franc Sojar (Mežnar-
jev Francelj). V najbližji dobi 34 let je
sklenil svoje življenje. Naj počiva v miru!
— V Pragi je umrl odvetnik Jan Vaniček.

— **Zagorje ob Savi.** Bilo je po volit-
vah v čestni odbor, ko je socialnodemo-
kraška »Zarja« pisala o uskoku liberalnih
občinskih odbornikov v »klerikalni« tabor.
Nismo odgovarjali takrat »Zarji«, ker le
predobro vemo, od kod izhaja omenjeni
dopis. Da so liberalni občinski odborniki,
sedem po številu, volili kandidata S. L. S.,
je vendar jasen dokaz njihovega spozna-
nja, da je edino v naši stranki pravo delo.
Saj je liberalni odbornik rekel nekemu na-
sprotnemu agitatorju naravnost v obraz:
»Dovolj dolgo je kraljevala v Zagorju libe-
ralna stranka, a naredila ni ničesar. Sedaj
bomo pa volili može, ki imajo res voljo, da
bodo za nas kaj delali, in to so ravno može
S. L. S.« — No, g. dopisnik »Zarje«, kaj
pravite na te besede narodnaprednega
odbornika? Vi se v svojem listu jezite na
liberalne volilce, ker so volili našega pri-
staša g. Ranzingerja, pa bodite uverjeni, da
so ta korak, ki ga vi imenujete uskok, na-
redili premišljeno, kajti spoznali so, da v
vaši stranki sedé može, ki jim je le za
osebno čast in ki mesto, da bi delali, za-
bavljajo čez vsakoigar, kdor ne trobi v vaš
rog. Bodite uverjeni, da se pri prihodnjih
občinskih volitvah tudi ostali odborniki, ki
so sedaj zaradi osebnega prijateljstva do
g. župana še volili z vami, spametujejo ter
bodo volili po svojem prepričanju. Saj je
tudi pri nas že čas, da zavladajo drugačne
razmere, da pride na krmilo stranka res-
nega dela. Zatorej somišljeniki na delo! Če
bomo tako vztrajali pri započetem delu,
kakor se je ravno pri volitvah v čestni od-
bor pokazalo, potem je naša zmaga pri pri-
hodnjih občinskih volitvah zagotovljena.
Kar se pa tiče sedanjih volitev, je bila
zmaga g. Koprivca dovolj klavrna. Saj je
vsem znano, koliko moledovanja pri so-
cialnih demokratih, oziroma pri g. Čobalu,
je bilo potreba, da so socialnodemokratski
odborniki volili g. Koprivca, ker le po nji-
hovi zaslugi je omenjeni izvoljen v čestni
odbor. Za našega kandidata g. Ranzinger-
ja je pa to, da je pri nas v Zagorju, kjer se
imamo bojevati proti dvem strankam, libe-
ralni in socialnodemokratski, nekaj čast-
nega, da je izmed petinideset glasov do-
bil šestnajst.

— **Davek za ohranjanje reda in čis-
tote.** V Zagrebu pobirajo od vsakega od-
raslega človeka leto za letom 2 K 40 vin.
davka za ohranjanje reda in čistote v
mestnih parkih in cestah.

— **V Novem mestu** se je pred krat-
kim ustanovila »Brezalkoholna restav-
racija«.

— **Mitrovica kolere prosta.** Kakor
je kr. hrv. slav. dalm. zemaljska vlada
z dopisom z dne 10. oktobra t. l. sporo-
čila, se je proglasilo mesto Mitrovica
glasom člena 9. pariške konvencije z
leta 1903 kot kolere prosto, ker je od
zadnjega obolenja, to je od 25. septem-
bra t. l. prešlo 15 dni, ne da bi se bil v
Mitrovici pojavil nov slučaj obolenja
ali smrti za azijskoga kolero.

— **Pomlad v jeseni.** Iz Mošenj smo
prejeli od prijateljice našega lista šo-
pek zrelih jagod in šopek duhtečih
cvetlic kot dokaz, kako tople dni ima-
jo na Gorenjskem.

— **Ogenj.** Dne 14. t. m. je pogorel
posetnik Peter Bonceli v Sp. Dupljah,

Domače in nakelsko ognjegasno dru-
štvo je bilo hitro na mestu in je požar
omejilo. Sreča, da je veter vlekel proti
zahodu in tako ogenj ustavljal pri bliž-
njih slamatih strehah. Posestnik je
bil zavarovan za malo vsoto. Zažgali
so domači otroci.

— **Nezgoda avtomobila.** V poned-
eljek je zadel škofjeloški avto ob ravno
prenovljena vrata g. Koširja. Škode se
ceni nad 100 K.

— **Lovska statistika na Kranjskem.**
Posnemamo iz zadnje številke »Lovca«,
glasila »Slov. lovskega društva«, sle-
deče: Tabela izkaz iz leta 1910. Ustre-
ljene divjačine izkazuje, da so na
Kranjskem napovedali imetniki in za-
kupniki lovišč vsega skupaj čez 32.000
kosov koristne in blizu 16.000 kosov
škodljive divjačine, ki so jo ubili, nam-
reč: 45 jelenov, 3758 srn, 378 divjih koz,
15.151 zajcev, 367 divjih petelinov, 65
ruševcev, 1720 gozdnih jerebov, 8 snež-
nih jerebov, 130 skalnih jerebov, 688 fa-
zanov, 6341 poljskih jerebic, 1507 pre-
pelic, 988 gozdnih kljunačev, 420 kozic,
20 divjih gosi, 952 divjih rac, 1 medve-
da, 6 volkov, 1962 lisic, 291 kun, 207
podlasic, 190 dehorjev, 31 vider, 52 div-
jih maček, 293 jazbecov, 4692 veveric,
10 orlov, 10 uharic in precejšnje število
kraguljev, vran, srak in podobnih ptic.

— **Zagrebska občina bo prodajala
tudi drva.** Ker so se zagrebški prodajalci
drv kartelirali in zvišali cene drvam, je za-
grebska občina sklenila ugoditi prošnjam
občinstva in prodajati drva v lastni režiji.
V to svrhu je že stopila v dogovore radi
nakupa gozdov v bližini Zagreba, ki jih bo
sama izsekavala in prodajala drva po pri-
merni ceni.

— **Poštni denar poneveril.** V Celovcu
so aretovali nekega mladeža človeka, ki
je postal sumljiv, ker je po gostilnah za-
pravil za obema rokama denar in se pri-
peljal v Celovec z izvoščekom iz Beljaka.
Na policiji je izpovedal, da se piše Ivan
Osterman in da je pismonoša v Podnartu
na Gorenjskem. Našli so pri njem 130 K
denarja, o katerem pa je rekel, da ga je
vzel doma svoji ženi iz predala in se od-
peljal na zabavno potovanje v Beljak in
Celovec. Na brzojavno vprašanje pri oro-
ništvu v Kropi pa je došel odgovor, da je
Osterman poneveril v poštnem uradu v
Podnartu 236 K in pobegnil. Izročili so
ga sodišču.

— **Židovski trik.** Iz Ribnice: V naš
kraj pošilja tvrdka Adolf Deutsch iz Bu-
dimpešte kupone na posameznike, ki jih
mora potem razpečati med prijatelji, za
kar dobi čevlje itd., seveda le pod pogo-
jem, da zopet vse kupone naprej proda.
Ker se gre tukaj za sistematično izžemanje
ljudstva, upamo, da bodo oblasti početje
te firme nekoliko pregledala in potem vse
potrebno ukrenila.

— **Občinske volitve v Varaždinu.** Vče-
raj so se vršile v Varaždinu občinske vo-
litve, pri katerih so zmagali kandidati hr-
vatsko-srbske koalicije z veliko večino
glasov.

— **Prodaja jelovega in bukovega lesa.**
Deželna vlada v Sarajevu proda iz gozd-
nega okoliša Šepuljski Potok (okraj Ze-
nica) približno 10.000 m³ jelovega in pri-
bližno 2000 m³ bukovega lesa. Sprejemajo
se samo pismene, na celo razpisano mno-
žino se glaseče ponudbe, ki jih je poslati
najkasneje do 6. novembra 1913, 11. ure
dopolodne deželni vladi v Sarajevu. Raz-
glas z natančnejšimi podatki je v pisarni
trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani
interesantom na vpogled.

DOGODKI NA BALKANU.

Iz Beograda se poroča, da je avstro-
ogrška vlada že prijateljsko opozorila srbsko
vlado na poročila o nasilnostih srbskih
vojakov proti Albancem in proti Bulgarom
v Macedoniji in jo opozorila, da naj
se človekoljubno z njimi postopa. — Neue
Freie Presse« zabeležuje poročilo, da na-
merava Srbija pri veselih nastopiti za to,
da za vzdrževanje reda in miru zasede go-
tovo strateške točke v Albaniji. List
sodi, da Avstro-Ogrska ne more pritrditi,
da se določila londonske konference iz-
premene. — Turčija je pričela efektivno
demobilizirati 14. t. m. v Ereklju, na Gali-
poliju in v Rodostu. — Srbska skupščina
je 14. t. m. pričela redno zasedanje. Za
predsednika je bil zopet izvoljen Andrej
Nikolić. — Srbi so zasedli Orosi, Krojo,
Zafa Malik in več prehodov čez Drino v
Albaniji. Srbi so zgradili na teh točkah
utrdb. — V četrtak prično Bulgari oku-
pirati tisti del Tracije, ki jim po carigrad-
skemu miru pripada. — Na črti Gusinje—
Djakova so vrgli Črnogorci Albance na-
zaj in jih razkropili. Podrobno se o teh
bojih še ni poročalo. — Pri Xantipi so se
Grki s Turki spopadli. Grki so vrgli Turke
nazaj in zasedli Kojunköi.

Kupujte le vajgalice: U korist obmejnim Slovincem!

Koroške novice.

k **Velika Einspielerjeva slavnost v
Celovcu** se vrši 16. novembra. Natančni
vspored še priobčimo. Želeti je, da bi tudi
izvenkoroški Slovenci prihiteli na to slav-
nost v obilnem številu.

k **Hotel Trabesinger — in celovška
policija.** Ako hočeš videti, kako se celov-
ški renegati boje, da bi okoličani, ki v če-
trkih prihajajo z vozovi in peš na trg v
mesto, ne zahajali v slovensko gostilno,
tedaj pojdi prihodnji četrtek pred hotel
Trabesinger in opaziš boš sledeče: ravno
nasproti hotela bo stal celovški policaj —
poleg njega navadno še kak renegatski ci-
vilist, in oba bosta strogo motrila vsaki
zvež (voz), ki prihaja v mesto po cesti na-
sproti hotelu Trabesinger. Včasih vzame
policaj tudi notes iz žepa in se dela kakor
bi kaj zapisal. — Slovenski okoličani, ki
so že itak po celovski nemškutariji terori-
zirani, se seveda potem boje, da bi jo za-
vili v hotel Trabesinger, ker mestni policaj
pazi nanje in si jih zapisuje. — To je skan-
dal prve vrste, da policaj stoji pred hote-
lom, namesto da bi bil ob začetku ali na
koncu ceste, kjer je promet največji, ne
pa tam, kjer je vse v redu. Zakaj pa ne
stoji policaj ob križišču cest: Marianen-
gasse, Velikova ulica in Kumpfgasse,
kjer je nevarnost za nesrečo največja? —
Deželna vlada kot višja policijska oblast
posezi vmes in naredi tu red!

k **Protektorat nad društvom »Hel-
matsschutz«**, katero je ustanovil novi
deželni predsednik, je prevzel prestolo-
naslednik Ferdinand. V odboru dru-
štva sta tudi dva Slovenca.

k **Odlikovan** je bil cestar Miha
Štih s srebrnim zaslužnim križcem.
Štih je star veteran, ki je služil še pod
očetom Radeckijem in se je bil udele-
žil bitk pri Solferinu in Kustoci.

k **Ustanovni shod inženirske zbor-
nice za Koroško in Štajersko** se je vršil
dne 11. t. m. v Gradcu. Iz Koroške so
v odbor voljeni: Fr. Holleniza, Beljak;
Andrej Buc in Al. Kollman iz Celovca.

k **Shod vseh državnih uslužbenecv**
iz cele Koroške se vrši dne 19. t. m. ob
3. uri popoldne v Musiksale. Shod ima
namen, izvršitev službene pragmatike
pospešiti.

k **Tat v trgovini.** V Celovcu je neki
trgovski uslužbenec svojemu gospodar-
ju polagoma odnesel za 500 K blaga,
katerega je »podaril« svoji bodoči ne-
vesti. Uzmoviča so zaprli.

POLET DUNAJ — GORICA.

Dunaj, 15. oktobra. Nadporočnik
Elsner je letel z Dunaja v Gorico, to
je 400 km, v treh urah, ne da bi se med
potoma kje ustavil. Letel je preko Ce-
lovca in se je potoma približal tudi
Ljubljani.

Primorske vesti.

p **Nove avstrijske ladje.** Kakor vsa
znamenja kažejo, bo tudi avstrijska morna-
rica dobila superdreadnoughte, ki bodo
imeli 25.000 ton in bodo opremljeni, kakor
se čuje, z velikimi topovi 355 cm premera,
medtem ko imajo sedanji tipa »Viribus
unitis« samo 305 cm. Zadnji ministrski
svet je, kakor se čuje, vpošteval predloge
mornaričnega poveljstva. Zgradili naj bi se
štirje superdreadnoughti in tri majhne kri-
zarice. Stroški bi znašali okoli 430 mili-
onov, ki naj bi se razdelili na pet let.
Trije taki velikani naj bi se zgradili v trža-
ški ladjedelnici Stabilimenta tecnica trie-
stina, eden bo pa najbrže moral romati v
Reko, kjer si Mažari še s svojim »Szent
Istvanom« belijo glave, kajti ta še niti v
morje ni bil spušen, medtem ko so v Tr-
stu že tri istega tipa dogradili. Sploh se
od strokovnjakov čuje, da se v Reki nič
kaj ne veselijo spustitve »Szent Istvana«
v morje, ker se je baje podmostek (Stap-
pel) radi ne dosti trdne podlage precej
usedel, tako da ni nikako iznenadenje iz-
ključeno. To naj bi bil tudi vzrok, da se
s spustitvijo v morje toliko časa odlašajo.

p **Osebna vest.** Iz Pulja poročajo: Hč-
nadvojvode Štefana in bivša avstrijska
nadvojvodinja, sedaj soproga linijskega po-
ročnika ga. Eleonora pl. Kloss, je povila
sinčka.

p **Mlada tipkarica podedovala mili-
jone.** Iz Reke poročajo: Ko se je v nedeljo
izprehajala po reškem Korzu tipkarica Eli-
zabeta Kačić, jo je nagovoril vpokojeni
srbski polkovnik Sava Dimitrijević. Stari
gospod je prišel slučajno v Reko ter spo-
znal v Elizabeti Kačić hčerko svojega sta-
rega prijatelja, ki je umrl pred par leti v
Nišu. Oče mlade deklice je imenoval pol-
kovnika za izvršitelja svoje oporoke, v ka-
teri je zapustil hčerki milijon kron. Nikdo
ni imel pojma, da je njen oče tako bogat,
in se je to izkazalo šele pred njegovo
smrtjo, ko je napravil oporoko. Mlada tip-
karica, ki je iz neznanih razlogov zapu-
stila Niš, tako da ni nihče vedel, kje biva,
ni sprva verjela svoji sreči. Zatrdilom
starca, ki ga je poznala še iz mladih dni,
pa je morala verjeti. Dal ji je takoj nekaj

tisoč kron, da odpotuje v Srbijo in prevzame dedščino, kar je tudi takoj storila.

V Gorici je umrl inženir Friderik Mosettig, vpokojeni uradnik južne železnice, star 82 let. Pokojnik je oče okrajnega glavarja Pavla Mosettiga in okrajnega komisarja dr. Josipa Mosettiga.

Prepovedani semnji. Okrajno glavarstvo v Sežani je do preklica prepovedalo vse živinske semnje v sežanskem okraju. Svojo prepoved je motiviralo s kugo na gobcih in parkljih, ki se pojavlja v območju okrajnega glavarstva.

Iz strahu pred tatovi je skočila v nedeljo nekoliko pred polnočjo iz svojega stanovanja v prvem nadstropju 75 let stara Marjeta Tadiu v Trstu. V polsnu je slišala neki šum in ker je mislila, da so tatovi v stanovanju, je zabarikadirala vrata svoje sobe. Ko pa šum le ni ponehal, je skočila na cesto, kjer je obležala pobita, nakar je kmalu umrla.

Pogumen finančni stražnik. V Barokovljah pri Trstu je v nedeljo predpoldne rešil finančni stražnik Franc Schott tri dečke gotove smrti. Kakih 200 metrov od obrežja je piš vetra prevrnil malo barčico in dečki, ki so bili v njej, so popadali v vodo. Vsi bi bili utonili, da ni skočil omenjeni stražnik v čoln, s katerim je vesljal na morje in jih rešil iz vode. Schott se je že prej parkrat izkazal pri rešitvah življenja.

Umrl je v Rojanu zidarski mojster Franc Čebul, star 34 let.

OGRSKI INDUSTRIJCI ZAHTEVAJO PODRŽAVLJENJE JUŽNE ŽELEZNICE.

Deželna zveza ogrskih tvorničarjev je sklenila sklicati enketo, ki se bo pečala s podržavljenjem Južne železnice.

Štajerske novice.

Štajerski deželni zbor. — **Socialni demokratje obstruirajo.** Iz Gradca, dne 15. oktobra. Današnja seja deželnega zbora se je otvorila ob pol 11. uri. Med predlogi se nahaja predlog dr. Korošca za podporo bolnišnice usmiljenih bratov v Savinjski dolini. Ko pride zbornica na dnevni red, predlaga soc. dem. Resel, naj se kot prvi predmet postavi na dnevni red predloga Brandel in Hofmann glede južne železnice. Predlog se odkloni. Sprejme se predlog dr. Korošca, da se ta predmet obravnava koncem seje. Schwaab od »nemškega centra« predlaga, naj se poročilo o draginjski dokladi za učiteljsko obravnavo prej, poročilo glede povznanja doklade na pivo pa za tem. Ker govornik svoja izvajanja bere, ga glavar opomni, da to ni dovoljeno. Predlog se odkloni. Schacherl (soc. dem.) želi, naj se postavi predlog glede učiteljskega na prvo mesto in napada večino, ker obstoja med zvišanjem učiteljskih doklad in doklade na pivo junktim. Sklicuje se na današnjo »Tagespost«, ki napada tozadevno stališče večine deželnega zbora. Ako se govornikov predlog ne sprejme, si pridržijo govornik pravico postaviti še druge predloge k dnevnemu redu. Glavar povzleže govornika, naj vse svoje predloge skupno stavi in naj prepusti odločitev o njih zbornici. Resel: »Zbornica nima nič odločevati!« Velik nemir. Schacherl: »Ali hočete, da gremo zopet narazen?« Ponoven nemir. Glavar zvonji. Predlog Schacherla se odkloni. Deželni odbornik Kaan izjavi, da junktim res obstoja, ker sicer bi se za draginjske doklade učiteljskega ne moglo najti nobeno pokritje. Napada »Tagespost«. Izjavlja, da tisti, ki hočejo učiteljskemu dovoliti višje doklade, nočejo pa skrbeti za pokritje, uganjajo nepošteno politiko. (Odobranje pri večini. — Nemir. — Schacherl in Otter, zastopnika učiteljskega, se hudobno sporečeta.) Dr. Korošec izjavi, da so izvajanja Kaana pravilna. Resel jame govoriti obstrukcijski govor in trdi, da hoče večina doklado na pivo zvišati zato, ker stoji deželni zbor pred razpustom (Smeh pri večini), in ne zato ker bi hotela pomagati učiteljskemu. Predlog govornika, da se dnevni red izpremeni, se odkloni. Schacherl polemizira s Kaanom. Horvatek govori zoper zvišanje doklade na pivo in govori še zdaj (pol 1. opolne) dalje. V krogih poslancev se zatrjuje, da bo današnja seja dolga, ker bo treba premagati obstrukcijo 4 socialdemokratov, zlasti če se jim še pridružijo 4 člani »nemškega centra«.

Ob 3. uri popoldne smo dobili naslednje poročilo iz Gradca: Obstrukcija socialnih demokratov traja dalje. Deželni zbor se zdaj ni prešel na dnevni red, ker socialni demokratje stavljajo neprestano predloge k dnevnemu redu. Ko je Kollegger svoj govor ob 1. uri opoldne končal, je stavil predlog na konec debate, ki je bil odklonjen. Ko je hotel nato govoriti Schacherl, mu glavar ni dal besede ker je bil že dvakrat govoril. Resel preti v daljšem govoru s hrupno obstrukcijo, ako bo glavar socialnim demokratom skušal jemati besedo. Schacherl dobi besedo k poslovanju in apelira na Slovence, naj se pridružijo protestu proti napačni razlagi poslovanja od strani predsedstva. Ob tri četrt na tri govori Schacherl še dalje.

Štajerski deželni zbor. — **Socialni demokratje obstruirajo.** Iz Gradca, dne 15. oktobra. Današnja seja deželnega zbora se je otvorila ob pol 11. uri. Med predlogi se nahaja predlog dr. Korošca za podporo bolnišnice usmiljenih bratov v Savinjski dolini. Ko pride zbornica na dnevni red, predlaga soc. dem. Resel, naj se kot prvi predmet postavi na dnevni red predloga Brandel in Hofmann glede južne železnice. Predlog se odkloni. Sprejme se predlog dr. Korošca, da se ta predmet obravnava koncem seje. Schwaab od »nemškega centra« predlaga, naj se poročilo o draginjski dokladi za učiteljsko obravnavo prej, poročilo glede povznanja doklade na pivo pa za tem. Ker govornik svoja izvajanja bere, ga glavar opomni, da to ni dovoljeno. Predlog se odkloni. Schacherl (soc. dem.) želi, naj se postavi predlog glede učiteljskega na prvo mesto in napada večino, ker obstoja med zvišanjem učiteljskih doklad in doklade na pivo junktim. Sklicuje se na današnjo »Tagespost«, ki napada tozadevno stališče večine deželnega zbora. Ako se govornikov predlog ne sprejme, si pridržijo govornik pravico postaviti še druge predloge k dnevnemu redu. Glavar povzleže govornika, naj vse svoje predloge skupno stavi in naj prepusti odločitev o njih zbornici. Resel: »Zbornica nima nič odločevati!« Velik nemir. Schacherl: »Ali hočete, da gremo zopet narazen?« Ponoven nemir. Glavar zvonji. Predlog Schacherla se odkloni. Deželni odbornik Kaan izjavi, da junktim res obstoja, ker sicer bi se za draginjske doklade učiteljskega ne moglo najti nobeno pokritje. Napada »Tagespost«. Izjavlja, da tisti, ki hočejo učiteljskemu dovoliti višje doklade, nočejo pa skrbeti za pokritje, uganjajo nepošteno politiko. (Odobranje pri večini. — Nemir. — Schacherl in Otter, zastopnika učiteljskega, se hudobno sporečeta.) Dr. Korošec izjavi, da so izvajanja Kaana pravilna. Resel jame govoriti obstrukcijski govor in trdi, da hoče večina doklado na pivo zvišati zato, ker stoji deželni zbor pred razpustom (Smeh pri večini), in ne zato ker bi hotela pomagati učiteljskemu. Predlog govornika, da se dnevni red izpremeni, se odkloni. Schacherl polemizira s Kaanom. Horvatek govori zoper zvišanje doklade na pivo in govori še zdaj (pol 1. opolne) dalje. V krogih poslancev se zatrjuje, da bo današnja seja dolga, ker bo treba premagati obstrukcijo 4 socialdemokratov, zlasti če se jim še pridružijo 4 člani »nemškega centra«.

Ob 3. uri popoldne smo dobili naslednje poročilo iz Gradca: Obstrukcija socialnih demokratov traja dalje. Deželni zbor se zdaj ni prešel na dnevni red, ker socialni demokratje stavljajo neprestano predloge k dnevnemu redu. Ko je Kollegger svoj govor ob 1. uri opoldne končal, je stavil predlog na konec debate, ki je bil odklonjen. Ko je hotel nato govoriti Schacherl, mu glavar ni dal besede ker je bil že dvakrat govoril. Resel preti v daljšem govoru s hrupno obstrukcijo, ako bo glavar socialnim demokratom skušal jemati besedo. Schacherl dobi besedo k poslovanju in apelira na Slovence, naj se pridružijo protestu proti napačni razlagi poslovanja od strani predsedstva. Ob tri četrt na tri govori Schacherl še dalje.

Štajerski deželni zbor.

Štajerski deželni zbor. — **Socialni demokratje obstruirajo.** Iz Gradca, dne 15. oktobra. Današnja seja deželnega zbora se je otvorila ob pol 11. uri. Med predlogi se nahaja predlog dr. Korošca za podporo bolnišnice usmiljenih bratov v Savinjski dolini. Ko pride zbornica na dnevni red, predlaga soc. dem. Resel, naj se kot prvi predmet postavi na dnevni red predloga Brandel in Hofmann glede južne železnice. Predlog se odkloni. Sprejme se predlog dr. Korošca, da se ta predmet obravnava koncem seje. Schwaab od »nemškega centra« predlaga, naj se poročilo o draginjski dokladi za učiteljsko obravnavo prej, poročilo glede povznanja doklade na pivo pa za tem. Ker govornik svoja izvajanja bere, ga glavar opomni, da to ni dovoljeno. Predlog se odkloni. Schacherl (soc. dem.) želi, naj se postavi predlog glede učiteljskega na prvo mesto in napada večino, ker obstoja med zvišanjem učiteljskih doklad in doklade na pivo junktim. Sklicuje se na današnjo »Tagespost«, ki napada tozadevno stališče večine deželnega zbora. Ako se govornikov predlog ne sprejme, si pridržijo govornik pravico postaviti še druge predloge k dnevnemu redu. Glavar povzleže govornika, naj vse svoje predloge skupno stavi in naj prepusti odločitev o njih zbornici. Resel: »Zbornica nima nič odločevati!« Velik nemir. Schacherl: »Ali hočete, da gremo zopet narazen?« Ponoven nemir. Glavar zvonji. Predlog Schacherla se odkloni. Deželni odbornik Kaan izjavi, da junktim res obstoja, ker sicer bi se za draginjske doklade učiteljskega ne moglo najti nobeno pokritje. Napada »Tagespost«. Izjavlja, da tisti, ki hočejo učiteljskemu dovoliti višje doklade, nočejo pa skrbeti za pokritje, uganjajo nepošteno politiko. (Odobranje pri večini. — Nemir. — Schacherl in Otter, zastopnika učiteljskega, se hudobno sporečeta.) Dr. Korošec izjavi, da so izvajanja Kaana pravilna. Resel jame govoriti obstrukcijski govor in trdi, da hoče večina doklado na pivo zvišati zato, ker stoji deželni zbor pred razpustom (Smeh pri večini), in ne zato ker bi hotela pomagati učiteljskemu. Predlog govornika, da se dnevni red izpremeni, se odkloni. Schacherl polemizira s Kaanom. Horvatek govori zoper zvišanje doklade na pivo in govori še zdaj (pol 1. opolne) dalje. V krogih poslancev se zatrjuje, da bo današnja seja dolga, ker bo treba premagati obstrukcijo 4 socialdemokratov, zlasti če se jim še pridružijo 4 člani »nemškega centra«.

Štajerski deželni zbor. — **Socialni demokratje obstruirajo.** Iz Gradca, dne 15. oktobra. Današnja seja deželnega zbora se je otvorila ob pol 11. uri. Med predlogi se nahaja predlog dr. Korošca za podporo bolnišnice usmiljenih bratov v Savinjski dolini. Ko pride zbornica na dnevni red, predlaga soc. dem. Resel, naj se kot prvi predmet postavi na dnevni red predloga Brandel in Hofmann glede južne železnice. Predlog se odkloni. Sprejme se predlog dr. Korošca, da se ta predmet obravnava koncem seje. Schwaab od »nemškega centra« predlaga, naj se poročilo o draginjski dokladi za učiteljsko obravnavo prej, poročilo glede povznanja doklade na pivo pa za tem. Ker govornik svoja izvajanja bere, ga glavar opomni, da to ni dovoljeno. Predlog se odkloni. Schacherl (soc. dem.) želi, naj se postavi predlog glede učiteljskega na prvo mesto in napada večino, ker obstoja med zvišanjem učiteljskih doklad in doklade na pivo junktim. Sklicuje se na današnjo »Tagespost«, ki napada tozadevno stališče večine deželnega zbora. Ako se govornikov predlog ne sprejme, si pridržijo govornik pravico postaviti še druge predloge k dnevnemu redu. Glavar povzleže govornika, naj vse svoje predloge skupno stavi in naj prepusti odločitev o njih zbornici. Resel: »Zbornica nima nič odločevati!« Velik nemir. Schacherl: »Ali hočete, da gremo zopet narazen?« Ponoven nemir. Glavar zvonji. Predlog Schacherla se odkloni. Deželni odbornik Kaan izjavi, da junktim res obstoja, ker sicer bi se za draginjske doklade učiteljskega ne moglo najti nobeno pokritje. Napada »Tagespost«. Izjavlja, da tisti, ki hočejo učiteljskemu dovoliti višje doklade, nočejo pa skrbeti za pokritje, uganjajo nepošteno politiko. (Odobranje pri večini. — Nemir. — Schacherl in Otter, zastopnika učiteljskega, se hudobno sporečeta.) Dr. Korošec izjavi, da so izvajanja Kaana pravilna. Resel jame govoriti obstrukcijski govor in trdi, da hoče večina doklado na pivo zvišati zato, ker stoji deželni zbor pred razpustom (Smeh pri večini), in ne zato ker bi hotela pomagati učiteljskemu. Predlog govornika, da se dnevni red izpremeni, se odkloni. Schacherl polemizira s Kaanom. Horvatek govori zoper zvišanje doklade na pivo in govori še zdaj (pol 1. opolne) dalje. V krogih poslancev se zatrjuje, da bo današnja seja dolga, ker bo treba premagati obstrukcijo 4 socialdemokratov, zlasti če se jim še pridružijo 4 člani »nemškega centra«.

Štajerski deželni zbor. — **Socialni demokratje obstruirajo.** Iz Gradca, dne 15. oktobra. Današnja seja deželnega zbora se je otvorila ob pol 11. uri. Med predlogi se nahaja predlog dr. Korošca za podporo bolnišnice usmiljenih bratov v Savinjski dolini. Ko pride zbornica na dnevni red, predlaga soc. dem. Resel, naj se kot prvi predmet postavi na dnevni red predloga Brandel in Hofmann glede južne železnice. Predlog se odkloni. Sprejme se predlog dr. Korošca, da se ta predmet obravnava koncem seje. Schwaab od »nemškega centra« predlaga, naj se poročilo o draginjski dokladi za učiteljsko obravnavo prej, poročilo glede povznanja doklade na pivo pa za tem. Ker govornik svoja izvajanja bere, ga glavar opomni, da to ni dovoljeno. Predlog se odkloni. Schacherl (soc. dem.) želi, naj se postavi predlog glede učiteljskega na prvo mesto in napada večino, ker obstoja med zvišanjem učiteljskih doklad in doklade na pivo junktim. Sklicuje se na današnjo »Tagespost«, ki napada tozadevno stališče večine deželnega zbora. Ako se govornikov predlog ne sprejme, si pridržijo govornik pravico postaviti še druge predloge k dnevnemu redu. Glavar povzleže govornika, naj vse svoje predloge skupno stavi in naj prepusti odločitev o njih zbornici. Resel: »Zbornica nima nič odločevati!« Velik nemir. Schacherl: »Ali hočete, da gremo zopet narazen?« Ponoven nemir. Glavar zvonji. Predlog Schacherla se odkloni. Deželni odbornik Kaan izjavi, da junktim res obstoja, ker sicer bi se za draginjske doklade učiteljskega ne moglo najti nobeno pokritje. Napada »Tagespost«. Izjavlja, da tisti, ki hočejo učiteljskemu dovoliti višje doklade, nočejo pa skrbeti za pokritje, uganjajo nepošteno politiko. (Odobranje pri večini. — Nemir. — Schacherl in Otter, zastopnika učiteljskega, se hudobno sporečeta.) Dr. Korošec izjavi, da so izvajanja Kaana pravilna. Resel jame govoriti obstrukcijski govor in trdi, da hoče večina doklado na pivo zvišati zato, ker stoji deželni zbor pred razpustom (Smeh pri večini), in ne zato ker bi hotela pomagati učiteljskemu. Predlog govornika, da se dnevni red izpremeni, se odkloni. Schacherl polemizira s Kaanom. Horvatek govori zoper zvišanje doklade na pivo in govori še zdaj (pol 1. opolne) dalje. V krogih poslancev se zatrjuje, da bo današnja seja dolga, ker bo treba premagati obstrukcijo 4 socialdemokratov, zlasti če se jim še pridružijo 4 člani »nemškega centra«.

Štajerski deželni zbor. — **Socialni demokratje obstruirajo.** Iz Gradca, dne 15. oktobra. Današnja seja deželnega zbora se je otvorila ob pol 11. uri. Med predlogi se nahaja predlog dr. Korošca za podporo bolnišnice usmiljenih bratov v Savinjski dolini. Ko pride zbornica na dnevni red, predlaga soc. dem. Resel, naj se kot prvi predmet postavi na dnevni red predloga Brandel in Hofmann glede južne železnice. Predlog se odkloni. Sprejme se predlog dr. Korošca, da se ta predmet obravnava koncem seje. Schwaab od »nemškega centra« predlaga, naj se poročilo o draginjski dokladi za učiteljsko obravnavo prej, poročilo glede povznanja doklade na pivo pa za tem. Ker govornik svoja izvajanja bere, ga glavar opomni, da to ni dovoljeno. Predlog se odkloni. Schacherl (soc. dem.) želi, naj se postavi predlog glede učiteljskega na prvo mesto in napada večino, ker obstoja med zvišanjem učiteljskih doklad in doklade na pivo junktim. Sklicuje se na današnjo »Tagespost«, ki napada tozadevno stališče večine deželnega zbora. Ako se govornikov predlog ne sprejme, si pridržijo govornik pravico postaviti še druge predloge k dnevnemu redu. Glavar povzleže govornika, naj vse svoje predloge skupno stavi in naj prepusti odločitev o njih zbornici. Resel: »Zbornica nima nič odločevati!« Velik nemir. Schacherl: »Ali hočete, da gremo zopet narazen?« Ponoven nemir. Glavar zvonji. Predlog Schacherla se odkloni. Deželni odbornik Kaan izjavi, da junktim res obstoja, ker sicer bi se za draginjske doklade učiteljskega ne moglo najti nobeno pokritje. Napada »Tagespost«. Izjavlja, da tisti, ki hočejo učiteljskemu dovoliti višje doklade, nočejo pa skrbeti za pokritje, uganjajo nepošteno politiko. (Odobranje pri večini. — Nemir. — Schacherl in Otter, zastopnika učiteljskega, se hudobno sporečeta.) Dr. Korošec izjavi, da so izvajanja Kaana pravilna. Resel jame govoriti obstrukcijski govor in trdi, da hoče večina doklado na pivo zvišati zato, ker stoji deželni zbor pred razpustom (Smeh pri večini), in ne zato ker bi hotela pomagati učiteljskemu. Predlog govornika, da se dnevni red izpremeni, se odkloni. Schacherl polemizira s Kaanom. Horvatek govori zoper zvišanje doklade na pivo in govori še zdaj (pol 1. opolne) dalje. V krogih poslancev se zatrjuje, da bo današnja seja dolga, ker bo treba premagati obstrukcijo 4 socialdemokratov, zlasti če se jim še pridružijo 4 člani »nemškega centra«.

Štajerski deželni zbor. — **Socialni demokratje obstruirajo.** Iz Gradca, dne 15. oktobra. Današnja seja deželnega zbora se je otvorila ob pol 11. uri. Med predlogi se nahaja predlog dr. Korošca za podporo bolnišnice usmiljenih bratov v Savinjski dolini. Ko pride zbornica na dnevni red, predlaga soc. dem. Resel, naj se kot prvi predmet postavi na dnevni red predloga Brandel in Hofmann glede južne železnice. Predlog se odkloni. Sprejme se predlog dr. Korošca, da se ta predmet obravnava koncem seje. Schwaab od »nemškega centra« predlaga, naj se poročilo o draginjski dokladi za učiteljsko obravnavo prej, poročilo glede povznanja doklade na pivo pa za tem. Ker govornik svoja izvajanja bere, ga glavar opomni, da to ni dovoljeno. Predlog se odkloni. Schacherl (soc. dem.) želi, naj se postavi predlog glede učiteljskega na prvo mesto in napada večino, ker obstoja med zvišanjem učiteljskih doklad in doklade na pivo junktim. Sklicuje se na današnjo »Tagespost«, ki napada tozadevno stališče večine deželnega zbora. Ako se govornikov predlog ne sprejme, si pridržijo govornik pravico postaviti še druge predloge k dnevnemu redu. Glavar povzleže govornika, naj vse svoje predloge skupno stavi in naj prepusti odločitev o njih zbornici. Resel: »Zbornica nima nič odločevati!« Velik nemir. Schacherl: »Ali hočete, da gremo zopet narazen?« Ponoven nemir. Glavar zvonji. Predlog Schacherla se odkloni. Deželni odbornik Kaan izjavi, da junktim res obstoja, ker sicer bi se za draginjske doklade učiteljskega ne moglo najti nobeno pokritje. Napada »Tagespost«. Izjavlja, da tisti, ki hočejo učiteljskemu dovoliti višje doklade, nočejo pa skrbeti za pokritje, uganjajo nepošteno politiko. (Odobranje pri večini. — Nemir. — Schacherl in Otter, zastopnika učiteljskega, se hudobno sporečeta.) Dr. Korošec izjavi, da so izvajanja Kaana pravilna. Resel jame govoriti obstrukcijski govor in trdi, da hoče večina doklado na pivo zvišati zato, ker stoji deželni zbor pred razpustom (Smeh pri večini), in ne zato ker bi hotela pomagati učiteljskemu. Predlog govornika, da se dnevni red izpremeni, se odkloni. Schacherl polemizira s Kaanom. Horvatek govori zoper zvišanje doklade na pivo in govori še zdaj (pol 1. opolne) dalje. V krogih poslancev se zatrjuje, da bo današnja seja dolga, ker bo treba premagati obstrukcijo 4 socialdemokratov, zlasti če se jim še pridružijo 4 člani »nemškega centra«.

Štajerski deželni zbor. — **Socialni demokratje obstruirajo.** Iz Gradca, dne 15. oktobra. Današnja seja deželnega zbora se je otvorila ob pol 11. uri. Med predlogi se nahaja predlog dr. Korošca za podporo bolnišnice usmiljenih bratov v Savinjski dolini. Ko pride zbornica na dnevni red, predlaga soc. dem. Resel, naj se kot prvi predmet postavi na dnevni red predloga Brandel in Hofmann glede južne železnice. Predlog se odkloni. Sprejme se predlog dr. Korošca, da se ta predmet obravnava koncem seje. Schwaab od »nemškega centra« predlaga, naj se poročilo o draginjski dokladi za učiteljsko obravnavo prej, poročilo glede povznanja doklade na pivo pa za tem. Ker govornik svoja izvajanja bere, ga glavar opomni, da to ni dovoljeno. Predlog se odkloni. Schacherl (soc. dem.) želi, naj se postavi predlog glede učiteljskega na prvo mesto in napada večino, ker obstoja med zvišanjem učiteljskih doklad in doklade na pivo junktim. Sklicuje se na današnjo »Tagespost«, ki napada tozadevno stališče večine deželnega zbora. Ako se govornikov predlog ne sprejme, si pridržijo govornik pravico postaviti še druge predloge k dnevnemu redu. Glavar povzleže govornika, naj vse svoje predloge skupno stavi in naj prepusti odločitev o njih zbornici. Resel: »Zbornica nima nič odločevati!« Velik nemir. Schacherl: »Ali hočete, da gremo zopet narazen?« Ponoven nemir. Glavar zvonji. Predlog Schacherla se odkloni. Deželni odbornik Kaan izjavi, da junktim res obstoja, ker sicer bi se za draginjske doklade učiteljskega ne moglo najti nobeno pokritje. Napada »Tagespost«. Izjavlja, da tisti, ki hočejo učiteljskemu dovoliti višje doklade, nočejo pa skrbeti za pokritje, uganjajo nepošteno politiko. (Odobranje pri večini. — Nemir. — Schacherl in Otter, zastopnika učiteljskega, se hudobno sporečeta.) Dr. Korošec izjavi, da so izvajanja Kaana pravilna. Resel jame govoriti obstrukcijski govor in trdi, da hoče večina doklado na pivo zvišati zato, ker stoji deželni zbor pred razpustom (Smeh pri večini), in ne zato ker bi hotela pomagati učiteljskemu. Predlog govornika, da se dnevni red izpremeni, se odkloni. Schacherl polemizira s Kaanom. Horvatek govori zoper zvišanje doklade na pivo in govori še zdaj (pol 1. opolne) dalje. V krogih poslancev se zatrjuje, da bo današnja seja dolga, ker bo treba premagati obstrukcijo 4 socialdemokratov, zlasti če se jim še pridružijo 4 člani »nemškega centra«.

Ljubljanske novice.

Ljubljanske novice. — **Med najvažnejše naloge volilne agitacije** spada skrb za dobre volilske imenike. Poteklo bo sicer še nekaj časa, preden bodo sestavljali in razgrnjeni; toda volilce je treba že do tistega časa dobro poučiti o njih pravicah in nalogah, da bodo že dobro pripravljani, kadar pride čas za reklamacije. Liberalci računajo vedno z neznanjem ljudstva, in res jim prihaja to pri vsakih volitvah v prid. Objavili bomo dolžbe o reklamacijskem postopanju. Ali izkušnja nam kaže, da te objave

v časopisju vse premalo zaležejo. Pri vsakih volitvah se oglašijo cele trume volilcev, kadar je že prepozno, pa se jeze, da niso vpisani. Seveda jim ne more takrat nihče pomagati. Treba je torej, da se pravočasno ukrenejo vsi primerni koraki. Nihče se ne sme zanašati na to, da je že tako dolgo v občini, da ga pozna vsak otrok, da je gotovo vpisan; ampak vsakdo se mora prepričati, če je prav zares vpisan. To pa se doseže le z dobro organizacijo in z agitacijo od moža do moža, ki se mora takoj pričeti, da bo takrat, ko bodo imeniki razgrnjeni, že vse pripravljeno.

Lj Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani vabi k predavanju, katero bo v četrtek točno ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Predava g. drž. opslanec prof. Evgen Jarc.

Lj Smrtna kosa. Umrl je danes ponoči g. Ivan Sinkovic, c. kr. sodnik, zet komerčnega svetnika drž. in deželnega poslanca g. Povšeta. Pokojnik je bil starešina »Danice«, velezaslužni organizator v početkih katoliško - narodnega dijaškega gibanja. Pred par dnevi so se mu pojavile slabosti srca, katerim je danes ponoči nenadoma podlegel. Naše najiskrenejše sožalje vsem njegovim dragim! — Umrl je v Ljubljani včeraj zvečer v pokojeni major Matija Zitterer vitez pl. Casa Cavalchina v 87. letu starosti. — Umrl je danes v deželni bolnišnici dr. Bela Spitzer, zobozdravnik pri g. Seidlnu, star 41 let. Po veroizpovedanju je bil izraelit.

Lj Doktor Adrijan Zupančič, sin šolskega svetnika Vilibalda Zupančiča, je napravil dne 11. oktobra v Gradu odvetniški izpit.

Lj Otvoritev gospodinske šole pri Uršulinkah v Ljubljani. Kot smo že poročali v zadnji sobotni številki »Slovenca«, se otvori z novembrom pri uršulinkah v Ljubljani gospodinska šola. Vpisovanje v gospodinsko šolo, oziroma tudi v tečaj se vrši jutri, dne 16. in 17. oktobra tekočega leta v uršulinskem samostanu, Kongresni trg št. 18, od 9. do 12. ure popoldne in od 2. do 5. ure popoldne. K vpisovanju je prinesiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnina, oziroma prispevek za učila znaša 5 K. — Vsa druga, natančnejša pojasnila pri vpisovanju.

Lj Zastopnik Hamburgske paroplovne linije Seunig aretiran. V Hebu so aretirali tukajšnjega zastopnika Hamburgske paroplovne črte Seuniga, ker se je sumljivo gibal za izseljenci. G. Seunig je moral vložiti kavcijo, na kar je bil izpuščen iz zapor, mora pa menda ostati v Hebu, da bo preiskava končana. Skrajni čas bi že bil, da oblasti izseljevalne agenture najstrožje nadzorujejo in da tozadevno postopanje deželna vlada in policijsko ravnanje primerno poostri. Posebno vlada ne sme brezbrizno gledati, kako se vabijo najboljše domače moči v tujino.

Lj Dva nevarna vlomilca, Jereb in Pavlič, aretirana v Celovcu. Pred dnevi so nekateri listi poročali, da je policija že aretirala znana vlomilca Pavliča in Jereba. Te vesti so se izkazale kot odgovor na dopisnico, ki sta jo tička pisala »Slovenec« uredništvu iz Trsta in so imele le namen tička prevarati, da bi se čutila varna. Sedaj pa sta se res vjela. Veselja ljubljanski policiji, da bi ju ona prišla, sicer res nista hotela napraviti dragocna tička, a sta prišla v roke celovski policiji. O tem dogodku poročajo iz Celovca sledeče: V zadnjem času so se v Celovcu zelo množili vlomilci. Tako je bilo od sobote do ponedeljka izvršenih oziroma poizkusenih nič manj kot sedem vlovov pri raznih strankah, pri katerih je prišel zločinec v hišo navadno skozi odprta okna. Vlomilci pri belem dnevu in pri luči ponoči so v Celovcu na dnevnem redu. Med drugimi so vlomili tatovi ob dveh popoldne v pisarno obrtno-pospeševalnega urada in odnesli 298 kron. Dalje v trgovino de Roja in odnesli več stvari in nekaj denarja. Na Radeckijevi cesti se je izvršil vlom tudi popoldne itd. V ponedeljek pa je izvedela policija, da je v celovski deželni bolnišnici neki mlad človek z ranjeno roko, ki ga vsak dan obiskuje nek drugi sumljiv človek. V deželno bolnišnico je odšel policaj in ravno na vratih je srečal dva sumljiva človeka, ki sta hotela zapustiti zavod. Policaj je oba ustavil in ju odvedel v službeno sobo, iz katere sta pa hotela uiti. Razvil se je vroč boj. Med premetavanjem s policajem je hotel eden izmed zločincev potegniti iz hlačnega žepa ostro nabasan revolver, kar pa se mu ni posrečilo. Končno so ju ukenili in odvedli na stražnico. Ko so ju preiskali, so našli pri njima razne predmete, denar, zlatino, vlomilsko orodje, nadalje tudi stvari ki sta si jih prisvojila pri vlovih pri Karlu de Roja, v obrtno-pospeševalnem uradu in drugod. Eden iz

med lopovov je imel suknjo in telovnik, ukraden 9. t. m. v protestantovskem dijaškem domu. Oni, ki je imel poškodovano roko in ki si jo je ranil brčkone pri plezanju čez kako ograjo, je dejal, da se piše Franc Sporn, drugi ga je pokazal delavsko knjižico na ime Ivan Pavlič. Glasom dopisa ljubljanske prisilne delavnice je odšel julija iz iste neki Leopold Jereb, čegar osebni popis se je pa popolnoma strinjal s prvim aretovancem. Istotako se je od sodišča v Cerknici poslani osebni popis vlomilca Pavliča strinjal z drugim. Sporn je končno priznal, da je ušel iz ljubljanske prisilne delavnice in da se piše pravzaprav Jereb. Nadalje je izpovedal, da sta se oba že od meseca julija klatila brez posla po raznih kronovinah ter bila v avgustu tudi nekaj časa v Celovcu. Takrat sta brčkone izvršila denarno tatvino v pisarni dr. Messinjerja. Vlomilca sta zapustila Celovec v avgustu in potovala skozi Ogrsko v Srbijo, da bi poizkusila svojo srečo na Balkanu. Zaradi vojne in ker nista imela potnih listov, pa sta se vrnila, in sicer v Celovec, kjer sta izvrševala svoj tatinski posel, dokler nista prišla v roke pravice. Oba so izročili celovškemu deželnemu sodišču. Marsikdo se je ob tej vesti oddahnil, kajti Jereb in Pavlič sta imela za nadaljnje vlome obširen načrt. Poročali smo, da je pri hišni preiskavi v njihovem skripišču pri Jelšanih bilo najdenih mnogo zanimivih stvari. Med drugimi je policija ondi zaplenila tudi knjižico, v kateri sta vlomilca imela napisana mnoge odlične osebe in banke v Ljubljani z natančnim opisom, kako bi se dalo ondi vlomiti. Nekaj časa teh načrtov torej ne bodeta mogla izvršiti.

Lj Aeroplan nad Ljubljano. Včeraj nekako od 1. do pol 2. ure popoldne je krožil nad Ljubljano aeroplan, ki se je naposled spustil na tla, kakor se je dalo iz mesta sklepati, na vojaškem vežbališču. Aeroplan se je dolgo časa državal skoraj na enem in istem mestu in videlo se je, da je imel v zraku hud boj z vetrovi, predno je zamogel na zemljo.

Lj Poročil se je v Zagorju ob Savi g. Rudolf Ahčan z gdnjo. Mici Garbaje iz Ljubljane.

Lj Koncert v Krapševi kavarni ob trgu Tabar priredel jutri zvečer godbeniki bivše »Slov. Fliharmonije«. Vstopnina 40 vin. Začetek ob pol 9. uri zvečer.

Lj Umrl so: Anton Krapež, snažilec, 58 let. — Anastasija Beck, žena tovarniške delovodje, 63 let.

Lj Kanali zbiralniki. Izvzemši franciskansko nabrežje od Hradeckega mostu čez šentjakobsko nabrežje skozi dreved pred Prulami, do Vodnih vrat in od tu ob Ljubljani do Privozu so sedaj kanalska dela končana. Istotako je zbiralnik dograjen od Tržaške ceste do Gradaščice. Z deli v Prulah se zaključijo dela na desnem bregu Ljubljane.

Lj Žepne tatvine na trgu se že dlje časa pojavljajo, a ni bilo mogoče priti storilec na sled. Tudi danes so bile na trgu pri kuretnini pokradene trem ženskam tri denarnice s približno vsoto do 50 kron. Tržni stražniki so razne sumljive elemente neprestano nadzorovali, dokler se ni ptiček vendar vjel. Ko so bile tatvine ovađene, je tržni redar zadevo povedal uslužbencem rešilne postaje g. Antonu Zdraviču, ki je bil baš v obližju, in gre le temu zaslug, da je dolgoprstneža doletela že vendar usoda. G. Zdravič je kmalu zagledal nekega okoli 16 let starega mladčiča, ki se je sumljivo sukal okoli žensk, in ga začel nadzorovati. V tem ko so tržni redarji pazili vsak na svojem mestu, navedeni fant pograbi iz kurnika neki kupovalki denarnico ter jo hoče spraviti. V tem ga pa že pograbi krepke Zdravičeve roke, nakar priskočijo na vrišč tržni redarji in ptiček je bil v rokah. Tajiti seveda ni mogel, ker je ukraden denarnico imel še v rokah. Navedenec je Iv. Bončar iz št. Vilda pri Ljubljani, ki je nedvomno izvršil tudi prejšnje tatvine. Pri sebi je imel tudi npravnstveno izpričevalo, namreč sodnijsko povabilo, s katerim ga vabi kazenski sodnik zaradi potepušva. Izročili so ga policijskemu stražniku, da ga je aretirali.

Lj Vreme se kaže, da hoče biti lepo. Temperatura je vsled burje silno padla, mrzlo vreme pa je čisto »kakor led«. Po

kih, izvemši sobot in dnevo pred prazniki od tri četrt na 1. do tri četrt na 2. uro popoldne.

lj Dela v Ljubljanični strugi. Dela so se zadnja dva meseca vršila razdeljeno na raznih mestih in so različno napredovala. Ponekod je opaziti pomanjkanje delavcev. Med Vodmatom in deželno brvjo se skalnata tla na levi strani razstreljujejo. Drugače se do Šentpeterskega mostu ni nič posebnega naredilo. Nad tem mostom je skupina delavcev zaposlena z izkopavanjem ilovnatih tal; obenem dela 3—4 m širok in primerno globok jarek, ob čegar robu se bodo potem zabili koli. Nekaj višje sta v obratu oba parna stroja za zabijanje kolov; do tu so koli ob obeh bregovih zabiti. Obrežni zidovi so sedaj napravljeni ob levem bregu od Naglasove do V. Rohmanove hiše. Med Franciškan-skim in Hradeckega mostom se na desni strani vrše predela za železobetonski temelj; na Franciškanem nabrežju se odstranjuje stari nabrežni zid. Od Vodmata do stare cukrarne je na desnem bregu dovršena škarp.

Kolera na Ogrskem in na Hrvaškem. V provinci je na Ogrskem 14. t. m. na koleroi zopet 14 oseb obolelo, na Hrvaškem pa 19.

Roparji usmrtili dva človeka. V Möszeturn na Ogrskem so roparji ubili ponoči bogatega kmeta Aleksandra Nathazyja, njegovega vnuka pa zadavili. Roparji, najbrže cigani, so odnesli 260 kron, nadalje so zaplenili voz in konje.

Oporoka prijateljice živali. Občinski svet v Brestu je podedoval od neke stare dame 120.000 mark pod pogojem, da skrbi za njeno mačko in čizka do smrti.

Zadnje vesti.

DIPLOMATSKÉ ZADEVE.

Dunaj, 15. oktobra. Cesar je avstr. poslaniku v Carigradu markgrofu Pallaviciniju izrekel najvišje priznanje za požrtvovalno in uspešno delovanje. Dosedanji poslanik v Bukareštu knez Fürstenberg je imenovan za tajnega svetnika in prestavljen za poslanika v Madrid.

SOCIALNO - POLITIČEN ODSEK NE-SKLEPČEN.

Dunaj, 15. oktobra. Socialno - politični odsek, ki je imel danes zborovati, je bil odsoten. Od 52 članov jih je prišlo le 15.

ZALESKI.

Dunaj, 15. oktobra. Finančni minister Zaleski ima dvamesečni dopust. Zaleski trpi na izpremeh srčnega mišičevja.

VOLILNA DOLŽNOST V SOLNOGRADU.

Solno grad, 15. oktobra. Deželni zbor je odobril novi volilni red za glavno mesto, ki določa volilno dolžnost.

DEMOBILIZACIJA TURŠKE VOJSKE. — BULGARI ZASEDEJO TRAKIJO. — DOPUST AVSTRO-OGRSKEGA POSLANIKA V CARIGRADU.

Carigrad, 15. oktobra. Demobilizacija turške armade se je začela v Ereğliju, Rodostu in Gallipoliju. Vest o akutni krizi med Turčijo in Grčijo so neosnovane senzacije.

Sofija, 15. oktobra. Čete, ki imajo zasedati od Turčije Bulgariji pripoznani del Trakije, so že odrinile.

Carigrad, 15. oktobra. Demobilizacija se je tudi tu začela.

Carigrad, 15. oktobra. Tukajšnji avstro-ogrski poslanik markgrof Pallavicini se poda na dvamesečni dopust.

ANARHIJA V ALBANIJ.

Belgrad, 15. oktobra. Guvernerja v Lješju je ubil pristaš Essad paše. Essad paša hoče, ker je potekel rok, ki ga je stavil vladi v Valoni, da se preseli, nastopiti z oboroženo silo in bo prenesel albansko prestolico v Elbassan.

Valona, 15. oktobra. Danes se je tu zbrala evropska kontrolna komisija, ki bo vodila prave posle vlade, dokler se ne izbere knez. Tozadevne funkcije mornariških detašmajov v Skadru so ugasnile.

Drač, 15. oktobra. Essad paša se s provizorično vlado v Valoni ni pogodil in je danes osnoval posebno vlado za osrednjo Albanijo, ki je neodvisna od valonske ter odgovorna samo velesilam in bodočemu knezu. Porifelj za zunanje zadeve je prevzel Fejk beg Konica.

ALBANSKI KNEZ.

Berolin, 15. oktobra. Cesar Viljem je sprejel bodočega albanskega kneza Viljama Wieda.

NOV KORAK AVSTRIJE V BELGRADU.

Dunaj, 15. oktobra. Zaradi zasedanja več krajev v Albaniji bo avstro-ogrska vlada takoj in na resen način v Belgradu zahtevala tozadevnih pojasnil.

KATOLIŠKA CERKEV V SRBIJI.

Šibenik, 15. oktobra. Semkaj se je vrnil iz Belgrada katoliški Srb, advokat dr. Lujo Bakotić, ki je bil izdelal načrt konkordata s sv. stolico. Srbija namerava osnovati katoliško škofijo s sedežem v Belgradu. Kot kandidat se imenuje frančiškan O. Radić, ki je v Srbiji zelo spoštovan in na katerega se je srbska vlada tekom izdelovanja konkordatnega načrta večkrat obračala.

SRBIJA IN GRČIJA.

Belgrad, 15. oktobra. Semkaj prispe grško poslanstvo, ki bo izročilo kralju Petru Zvečičarjev red in lastnoročno pismo kralja Konstantina.

PROCES PROTI BULGARSKEMU POLKOVNIKU.

Sofija, 15. oktobra. Državni pravdnik je v procesu zoper polkovnika Peteva predlagal zaradi strahopetnosti smrtno kazen.

MORATORIJ V SRBIJI SE NE PODALJŠA.

Belgrad, 15. oktobra. Vlada je sklenila, da se moratorij ne podaljša.

TREŠIČ V BELGARDU.

Belgrad, 15. oktobra. Semkaj je dopel poslanec Trešič-Pavišić. Vršil se je njemu na čast banket. Trešič bo v narodnem gledališču bral svoje pesmi o Kosovu. Ob tej priliki so se vršile velike simpatične manifestacije za Hrvate.

SENZACIONELN SAMOUMOR V BELGRADU.

Belgrad, 15. oktobra. Danes ponoči je izvršil samoumror profesor belgrajske univerze, državni svetnik, znani juristični pisatelj in finančnik Aleksander Borisavljević. Bil je eden onih častnikov, ki so priredili dogodek od 11. junija 1903. Izza tega časa je postal finančni minister, pozneje je prišel v državni svet in nazadnje je postal profesor na vseučilišču. Zanimivo je, da se je usmrtil z onim revolverjem, ki ga je kupil leta 1903., dan pred 11. junijem.

ZAPUŠČINA DR. BANJAVČIČA.

Zagreb, 15. oktobra. Dr. Banjavčić je zapustil vse svoje premoženje, 200.000 K, polovico »Matici Hrvatski«, polovico pa »Družbi sv. Cirila in Metoda« za Istro.

LOV NA DIVJO ZVERINO.

Gradec, 15. oktobra. Lovska ekspedicija, ki je šla na »kmečki strah«, se je vrnila brez uspeha. Lovci so videli veliko lisic. Govori se, da živali, ki so te dni poginile, ni umorila zverina, ampak so bržčas same poginile in so jih nato načele lisice. En lovec je ustrelil alpskega zajca.

MORILEC SCHMIDTOVE ZASLEDEN.

Budimpešta, 15. oktobra. Policija je zaprla tu 39letnega lončarskega pomočnika Jožefa Ederja, katerega je neki njegov skrivlec Arnold Deutsch pri neki tatvini, s katerim se je sprl, ovdil kot morilca dunajske prostitutke Mici Schmidt.

VELIKA NESREČA V CARDIFFU.

London, 15. oktobra. Požar v jami »Universal« divja dalje. Na tisoče ljudi stoji okoli jame. Več oseb je znorelo, druge so se iz obupa same usmrtili. Rešilna dela so se za čas morala ustaviti, ker rešilno moštvo vsled dima ne more naprej.

KAPITAN »VOLTURNA« RANJEN.

London, 14. oktobra. Kapitan »Voluturna«, Juch, je tako nevarno na očeh poškodovan, da se boje, da oslepi.

SNEG.

Budimpešta, 15. oktobra. Na Sedmograškem je zapadel sneg.

SMRTNA KOSA.

Brno, 15. oktobra. V Ogrskem Hradišču je umrl bivši mladočeški poslanec grof Vaclav Kaunitz.

DIESEL — SAMOMORILEC.

Frankobrod, 15. oktobra. Zdi se, da je Diesel izvršil samoumror, ker so bile njegove tovarne hudo obremenjene in za več kot 1 milijon mark pasivne.

POIZKUŠEN ATENTAT.

Draždane, 15. oktobra. Neko osebo, ki je nameravala izvršiti atentat proti ruskemu velikemu knezu Cirilu, ki se tukaj mudi, so zaprli.

PONESREČEN TURIST.

Dunaj, 15. oktobra. Truplo turista dr. Preussa so našli mrtvo na Wandelkoglu.

SAMOUMOR VSLED BEDE.

Pariz, 15. oktobra. Tu sta se utopili dve hčerki blagajnika Bruckerja, ker je v domači hiši vladala beda.

Listnica uredništva. Sobotnemu podlistku o Francozih in Kranjski je pomotoma izostal vir: Prof. Bučar: »Izvestje II. drž. gimnazije 1912/13« in nekaj dopisov v »Gorenjcu« iz prejšnjih let.

Zahvala.

Za ljubeznivo sočutje o priliki smrti svoje nepozabne sestre, ozir. tete, gospe

Elizabete Zabukovec

se Vam najtopleje zahvaljujem.

V Ljubljani, 14. oktobra 1913.

Frančiška Denkl
sestra.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani sopro, oz. oče, brat, stric in svak, gospod

Robert Kaiser

dne 13. t. m. po mučni bolezni v Gospodu preminul. — Pogreb bo v četrtek 16. t. m. ob 1/2 3. uri pop. iz deželne bolnice na pokopališču na Viču. — Sv. maše brale se bodo v tukašnjih cerkvah.

Ljubljana, 15. oktobra 1913.

Zaljujoči ostali.

Odda se takoj

3179

mesečna soba

na Privozu št. 8. Več se izve v trgovini Anžlovar, istotam.

Proda se radi pomanjkanja prostora

pohištvo in več postelj

z žimnicami v Ljubljani, Kopališka ulica št. 12, pri Kolesarji.

3161

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 15. oktobra 1913.

Pšenica za oktober 1913	10:30
Pšenica za april 1914	11:21
Rž za oktober 1913	7:93
Rž za april 1914	8:71
Oves za oktober 1913	7:15
Oves april 1914	7:52
Koruza za maj 1914	6:31

Špecerijska trgovina

dobro idoča se išče v Ljubljani ali v večjem kraju na deželi. Ponudbe „J. K. 10“ na upravnistvo „Slovenca“.

3181

Sprejme se pekovski vajenec in vajenka za trgovino z mešanim blagom

iz poštene in krščanske biše, ne pod 14 let stara. Prednost imata taka z dežele. Ivan Verčnik, pekarija in trgovina z mešanim blagom, Ljubljana, Kariovska cesta št. 30.

3168

V mali fari na Gorenjskem dobi službo

cerkvenik in organist

ki se zadovolji s plačo 400 kron na leto v biri in denarju in ki bi hotel iti v dno deloma v župnišču deloma pri kmetih. Še bolje, če je rokodelc. Stanovanje prosto. Hrana po dogovoru v župnišču. Nastop službe 1. novembra. Kje, pove iz prijaznosti uprava lista pod št. 3183. (Znamka za odgovor!)

Pozor! Vinski trgovci!

Zaradi opustitve vinske trgovine se prodaja po zelo nizki ceni

3177

hiša z gospodarskimi poslopji in z veliko vinsko kletjo

ter s celo vinski opravo, v bližini ljubljanskega južnega kolodvora. Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 3177. (Znamka za odgovor.)

Julija Zitterer, pl. Casa Cavallina, vdov. Pour, roj. Plešnik, naznanja v svojem, svojega sina Karola in v imenu vseh sorodnikov globoko žalostno vest, da je njen iskreno ljubljani sopro, visokorodni gospod

Matija vitez Zitterer pl. Casa Cavallina

c. in kr. major v pokoju

vitez železne krone III. reda v. s. imetnik vojne in jubilejne svetinje, časniškega služnega znaka, jubilejnega križca in papeževe spominke svetinje iz leta 1849

danes ob 8. uri zvečer po dolgi mučni bolezni previden s svetimi zakramenti za umirajoče v 87. letu mirno v gospodu zaspal.

Zemski ostanki dragega pokojnika, bodo v četrtek 16. t. m. ob 3. uri popoldne v hiši žalosti, Stari trg št. 32 slovesno blagoslovljeni in potem položeni k večnemu počitku na pokopališču pri Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto dne 18. oktobra t. l. ob 10. uri zjutraj v župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

Ljubljana, dne 14. oktobra 1913.

I. kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

3185

Iz dna duše potrti, javljamo vsem sorodnikom in prijateljem pretužno vest, da je naš nad vse ljubljani, nepozabni sopro, oče, sin, oziroma brat, zet in svak, gospod

Ivan Šinkovic

c. kr. sodnik

danes popoldne, dne 14. oktobra t. l., v starosti 34 let izdihnil nenadoma svojo preblogo dušo in se preselil k svojemu Bogu.

Pogreb prebлага rajnika se vrši v četrtek dne 16. oktobra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Franc Jožefova cesta št. 16, odkoder se prepelje truplo k Božjemu grobu ter ondi položi v rodbinsko rakev k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo brale v cerkvi č. oo. frančiškanov. Blag mu spomin!

Ljubljana, dne 14. oktobra 1913.

Mercedes Šinkovic, roj. Povše
soproga.

Magdalena Šinkovic
mati.

Inocencija Šinkovic
hčerkica.

Fran Povše
državni poslanec
tast.

Ana Šinkovic
sestra.

Svaki in svakinja.

3184

KNJIGOTRŽTVO.

Novak: **Nemščina brez učitelja.**
I. del: Nemška slovnica za samouke. 1 K 20 h. — II. del: Slovensko-nemški razgovori. 1 K 20 h. — Oba dela skupaj vezana 2 K 80 h. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — To je potrebna knjiga za vsakega, ki se hoče hitro in uspešno priučiti nemškemu jeziku. Posebno opozarjamo na to knjigo vojaške novince, ki takoj ob prihodu k vojakom, kakor tudi pozneje silno pogrešajo znanje nemškega jezika. V slovensko-nemških razgovorih je vpleten tudi daljši odstavek, namenjen samo za vojaške novince. To poglavje vsebuje začetne vojaške pojme, najpotrebnejša povelja in dnevna opravila. Kdor bo natančno proučil ta odstavek, si bo mnogo lažje pomagal pri vojakihi ter znal tudi že kar izpočetka pravilno izvrševati svoje dolžnosti. To knjigo dopolnjuje.

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinske kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

1763 **V gospodinjstvu** 20
≡ 50% prihranka ≡
more doseči vsaka gospodinja, če rabi mesto surovega masla edino polnovredno nadomestilo Blaimschein-ov »Unikum«-margarin. »Unikum«-margarin se izdeluje iz najčistejših govejih zrnate masloboje z najfinjšo smetano ter se rumeni in peni kot navadno surovo maslo. Dobi se v vsakem mestu ali vsaki avstr. vasi, izvedo se pa prodajalne na vprašanje pri edinih izdelovalcih svetovne znamke Blaimschein-ovega »Unikum«-margarina, združ. tov. za margarin in maslo, Dunaj XIV.

Sprejme se s 1. januarjem 1914 v službo

mlekar

kateri je več tudi vodstva mlekarstvih knjig. Ponudbe na Mlekarsko zadrugo v Kočah, pošta Prestranek. 3155 3

Vedno velika zaloga
klobukov in čepic
lastnega izdelka.

Kupuje kože vseh divjačin po najvišjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje **kožuhov** vseh vrst, kakor tudi **damskih jop, kolerjev, mufov**. V zalogi ima vedno veliko izbiro vseh vrst **kožuhovine**. — Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. WANKE, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.

Franc Kos Ljubljana, Sodna ulica.

Podpirajte domačo industrijo!
Stare nogovnice se ceno podpletujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogovnice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Sivalni stroji od 70 kron naprej.

Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo zagotovljeno. Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje. 250 5

Št. 20.019.

Razpis.

Pri zgradbi vodovoda za občino Moste pri Ljubljani na 1916 K

proračunjeni jarek in druga stavbna dela se bodo oddala potom javne ponudbene obravnave.

Pismene ponudbe z napovedjo enotnih cen in skupnega zneska naj se predložijo

do 23. oktobra t. l.

ob 11. uri dopoldne podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, poslati je zapečatene z napisom: »Ponudba za prevzetje jarka pri vodovodu v Mostah.«

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega jo dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpelo.

Proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu ob navadnih uradnih urah, kjer se tudi proti plačilu 1 K lahko dobe.

Deželni odbor kranjski.

Ljubljana, dne 11. oktobra 1913.

3158

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Priporočilo!

3081

P. n. občinstvu, častiti duhovščini in slav. društvom se v ljubeznivo priporočam v izvrševanje raznih slikarskih del kakor: za pleskanje in slikanje stanovanj, napisov, pokrajinskih slik, odrov, kulis, zastorov, v fresko in z oljnatimi barvami.

Velepoštovanjem

FRANC MRCUN, slikar

Bišče 32, p. Domžale.

Radioaktivno termalno kopališče

Toplice na Kranjskem.

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenske železnice Straža—Toplice. Akratov vrelec 38° C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskimi boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopelji. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogostinska okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno **kopališka uprava.** 976 66

Ostanke blaga

3055

zadosti velike za kompletno moško obleko, hlače, palto, ženske kostume, plašče, suknj: itd.

Izvoz sukna Karl Kasper Innsbruck 332.

ki so se pri meni v velikih množicah nabr., dajem, da se jih čimprej iznebim, glob. pod ceno!

Zahtevajte **vzorke ostankov** blaga za moške in ženske obleke poštne prosto.

DEKLE

ki zna šivati, išče službe, pri kakšni šivilji ali pa v trgovino. Sprejme tudi kako drugačno službo. Naslov: Lucija Govekar v Smledniku številka 6 na Gorenskem. 3123

Lucija Govekar v Smledniku številka 6 na Gorenskem. 3123

Posojilnica v Mariboru

(Narodni dom)

razpisuje za šolsko leto 1913/14 za visokošolce:

iz ustanove Franca Rapoc devet podpor po 300 K ter še posebej dve ustanovi po 300 K. 3171

Pravico do teh podpor imajo dijaki slovenske narodnosti (za podpore iz Rapocheve ustanove posebno iz mariborskega in šostanjskega okraja), ki dokažejo, da so v pretečenem letu kolokvirali vsak semester iz dveh predmetov po tri ure ali iz enega najmanj šest ur. — Prošnje, obložene s krstnimi oziroma domovinskimi listi, spričevali uboštva in o izpitih kakor tudi z indeksi je vložiti v pisarni posojilnice (Narodni dom) do 25. oktobra tega leta. — V prošnji naj se tudi omeni, uživa li prošnik že drugod kako podporo in v katerem znesku, ter se naj tudi navede študijski semester.

V Mariboru, 10. oktobra 1913.

Načelstvo.

Radi preobilo narastle zaloge lepo izdelanih

2884

nagrobni spomenikov

razprodajo se vsi po izredno nizkih cenah in ugodnih pogojih pri

FELIKS TOMAN-U

kamnoseškem mojstru

v Ljubljani, Resljeva cesta šteč. 30.

Ceniki pošljejo se franko v pogled.

Advokata dr. Josip Wilfan in dr. Janko Šavnik v Trstu, Nova ulica št. 11, sprejmeta takoj v službo

pisarniškega ravnatelja.

Ponudbam je priložiti izpričevala o šolski izobrazbi in eventualnem dosedanjem službovanju.

3132 3

A. KUNC

2707

Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Velikanska zaloga oblek
za gospode in dečke.

Najnižje, stalne cene!
Ceniki na razpolago.

Najnovejše kravate za gospode

pentlje, samoveznice in vse druge moderne fazone od najcenejše do najfinejše vrste, naramnice, podveze, odeje za potovanje, ščetke za obleko, lase in zobe, milo, parfumerija, palice, dežniki itd., vse v največji izbiri in

modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana nasproti glavne pošte. 3029

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: **Jožef Gostinčar**, državni poslanec.